

619
1979

ISSN 0130-1624

ՅԻՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ
ՆՈՒՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

ՅԻՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ
N 3 1979 թ.

ԵՐԵՎԱՆ

სურათზე: მოსკოვის ბაუმანის საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველთა შეხვედრა
ამხანაგ ლ. ი. გრემენკოთან.

საქმის-საინფორმაციო ტელეფონი.

ხალხის მიერ ჩვენი ლენინური პარტიის პოლიტიკური კურსის
ერთსულოვანი, მტკიცე მხარდაჭერა წინსვლის სანიმუშო საძირ-
კვებია, იმის საწინდარია, რომ დასახული გეგმები განსორცთილ-
დება. ეს გეგმები განსორცთილდება პარტიის ნებით, საბჭოთა
ადამიანების გარჯით, მათივე კეთილდღეობისა და ზედნიერები-
სათვის.

ლ. ი. გრემენკო

ДЛЯ ЗДОРВАВШЕГОСЯ ВЕЛИКОЕ НЕРУШИМОЕ ЕДИНСТВО

ქართული
რევოლუციონერები

სტილიზა დარბაზში

საბჭოთა დემოკრატიის ზეიმი

76 489

1979 წლის 4 მარტი ჩვენი დაიდი ქვეყნის ისტორიაში შევიდა რთ- გორც საბჭოთა დემოკრატიული სისტემის გამარჯვების კიდევ ერთი ნათელი დადასტურება.

ამომრევლებმა ერთსულოვნად მისცეს ხმა კომუნისტთა და უპარ- ტიოთა ბლოკის ღირსეულ კანდიდატებს, გვიჩვენეს საბჭოთა ადამიანე- ბის მჭიდროდ დარაზმულობა მშობლიური კომუნისტური პარტიის გარ- შემო.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის მთავო მოწვევის უმაღლესი საბჭოს არჩევნები დიდ საერთო-სახალხო ზეიმად გადაიქცა. მასების მაღალი აქტიურობა, ხმის მიცემის დროს სრული ერთსულოვნე- ბის ვითარება დამაჯერებლად მოწმობს, რომ საბჭოთა ადამიანები უსა- ზღვოროდ ენდობიან, მხარს უჭერენ ლენინური პარტიის საშინაო და სა- გარეო პოლიტიკას, რომ ისინი მზად არიან კვლავაც თავ- დადებულად იბრძიონ სკკპ XXV ყრილობის ისტორიულ გადაწყვე- ტილებათა წარმატებით განხორციელებისათვის.

ჩვენი საშობლოს მშრომელები უდიდესი გულსუყუროთ გაეცენენ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ლეონიდ ილიას ძე ბრეჯნევის სიტყვას, რომელიც მან წარმოთქვა კავშირის საბჭოს არჩევნების ბაუნანის საარჩევნო ოლქის ამომრევველთა წინასაარჩევნო კრებაზე.

ამხანაგ ღ. ი. ბრეჯნევის სიტყვა საბჭოთა ადამიანებმა აღიქვეს როგორც პარტიის საბძროლო მოწოდება, ახალი მიჯნების დაპყრობის კონკრეტული პროგრამა. მასში ღრზად, ნათლად, ამოწურავად არის გაანალიზებული მომალოს პერსპექტივები, ქვეყნის წინაშე დასახული გრანდიოზული ამოცანები, პარტიის შეუნულებელი ზრუნვა ხალხის ბედნიერებისათვის, მსოფლიოში მშვიდობის განმტკიცებისათვის ბრძო- ლის საკითხები.

სელისუფლების უმაღლესი ორგანოს არჩევნებს საამაყო მარჩვენებლე- ბით შეეცება ჩვენი რესპუბლიკა.

სუთოლდის მესამე წელს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში სამრეწველო წარმოების ზრდის ტემპმა გვემით გათვა- ლისწინებული 7,1 პროცენტის ნაცვლად 7,4 პროცენტი შეადგინა. 1977 წელთან შედარებით სამრეწველო პროდუქციის გამოშვება გაიზარდა 537 მილიონი მანეთით.

არასული მიღწევები გვაქვს სოფლის მეურნეობის დარგშიც. სა- ქართველოს ისტორიაში ჩვენმა მევენახეებმა პირველად შეძლეს ეწარ- მოებიანთ 574,4 ათასი ტონა ვურტები, ქართულ მეჩაიებმა კი 430,3 ათასი ტონა ჩაის სარეკორდო მოსავლით უკვე გადალახეს სუთოლდით გათავალისწინებული მიჯან.

შარზან ერთ სულ მოსახლეზე რესპუბლიკაში წარმოებული 20 პრო- ცენტით მეტი ერთეული შემოსავალი ვიდრე 1975 წელს.

სწორედ ჩვენი მუშების, კოლმეურნეების, მშრომელი ინტელიგენცი- ის თავდადებულმა გარჯა-შრომამ განაპირობა ის სასახარულო ფ-ქტი, რომ საქართველომ ზედსურედ მეექვსედ მოიპოვა სრულიად საკავშირო გარდამავალი წითელი დროშა.

არჩევნების დღის ღირსეულად შეხვედრისათვის, ისევე როგორც ჩვენი საშობლოს ყველა კუთხეში, საქართველოშიც დიდი პატრიოტული მოძრაობა გაიშალა.

ეს პატრიოტული მოძრაობა კვლავაც გრძელდება, მძლავრდება და უფრო ფართოდ ეუფლება მასებს. წინ მთავო სუთოლდის მეოთხე წლის მძლავრი მიჯნებია გადასალახი.

მომაგლის ნათელი რწმენით მხრებში ლაღად გაშლილი საბჭოთა ადამიანები ახალი ძალითა და ენთუზიაზმით არიან განმსტკვალუნი. მათი მტკიცე გადაწყვეტილება, შრომითი ნიათებით ასახელონ დე- დასამშობლო, ღირსეულად დაგვიჩვენონ საბჭოთა კავშირის კომუ- ნისტური პარტიის XXV ყრილობის ისტორიული მიზანდასახულობანი.

მაც. სსრ კ. მარტის
საბ. სახ. რესპუბ.

გურამ ლუქსარაშვილს საშუალო სკოლაში გატაცებული იყო ისტორიითა და ლიტერატურით, უფვარდა მუსიკა. სტეციალიზაცია ითქვამდა მუსიკაში, უნივერსიტეტში ახარება შეესალმა, მაგრამ მოულოდნელად სულ სხვა დაამყვდებლბა მხილი:

— ვერბო სოციალურ დასწრშიად, უმაღლეს სასწავლებლს დასწრბნდა დაგამთავრებ.

— მოხალდა — მიიღეს რაიონში განთქმულ პედაგოგებს—არჩილ და ვარკარა ლუქსარაშვილს გაუცარებათ, ასე სწრაფად სამ შეუცავდა ხანიათი, მაგრამ ვარსაბების შესრულდება სილა არ შეარსებეს. რაბლნიშუადლის შემდეგ გურამს საშუალო სკოლის ატბატბით ვკვირის ღბინების სახელობის კოლმეურნეობაში გამოცხადდა და საბჭოური ითხოვა. იგი მრეწამელობის ერთ-ერთ ბრბავდაში ჩაირიცხეს.

სთო ერთ მუხლსაგრილად შრომადა, ვანიდილიდა შებინდბაბლდ ზრბინაში ტრბილებდა, ყველგბო მტობ არბისაგბის დაუდგია, ყველგბ მის ქბებს გათვრბბდბო. და არ რბოდა ბრბავდაში სენსაბილ ვაკცილეს, მრეცადრბობის რბტბადებ პბუსებს ვადცხლეს. ბრბავდის წრბბქბილილის პობტგ გურამ ლუქსარაშვილს კბდე უფრო მტბად გამოჩინდა თავი, არც საცავადობებო ხპქმონობაში ჩამბრბბებდა. ვკვირბლ ქმონეობლდს ამ რბტბებს მბის ხპბი ერთობლდ მეტბრბობა და საუკუთბუბო წინამძღობო ჰყოდათ.

მარბობა, გურამის სამკუბბბით ძალიდად ბტბობრბობი იყო, მაგრამ ვარსაბავებო მბინე არ აუბლია სილა. გვიან ღმრბებლ გამოკტირბდა შეკბი მბის ითბობის საჩბქმობდა. წარბმბტბით ჩანაბრა მბისაბლბი გამოცდებბი საქარბობდბის წარბობს წყობლდ დროწობის ორბდწობის ხპბსაბლბი-სამეურნეობის რბსტბატბის დუსწრბებულ განყოფილებებე გამოხლდა ხანი და მან წარბინების დობლობით დაბთავრა აგრბობობოლ ფაუტობტბო.

გურამ ლუქსარაშვილი მალე დაამწრბებლს კომპარტიობის ვურკკანის რბკობის რბსტბობტობობოლ. მერე კი ვანყოფილებბის გავედლ დრობა განმეცხადბობი იგი ხელმძღვანელობდა შრომბის მეცენსებობის სამბქობო მურწრბობის კომუნისტობა დლდ რაზმს, პარტიბის ვურკკანის რბკობსა და რბისბტბუს ალბსკომბბეც ეკვადა პასუხსაბლბო თანმდებლობებე, ამ საშუალობებე კბდე უფრო გამოწრბობი მბის ხპბობა, ჩამბოკბლბდა მტბკებე ხელმძღვანელობ, რომებლსაც ძალიდს ვანყოფილის მახბბი დლიი სობადლებბის დასამკდვებე ვერბობლ, პარტიბის ვურკკანის რბკობის უკვირის ვაბის სახელმწიფო სანებრებე მურწრბობის დობტბობობის დაწრფხვებე მსკლბობლბდნ. პარტიბის ვურკკანის რბკობის მწობინდლბბო პირველბა მდებამწ შობო ეცადლშეობდა იტბა:

— ხბგ არ ვბგბებ, გურამ ლუქსარაშვილი ვკვირბინო იქ საბჭოზად. მეურწრბობის იცნობს, დლდო გამობდობლბა აქბ.

— შეხვედრბის კანდიდატურბა — მწობინე დაბლბტურბა ყველად ერთხბდა.

მეობზე წყობა გურამ ლუქსარაშვილ უნარბანლდ უძღვებდა ვკვირბის მხხილი ახპობრბობა-სამეურნეობო წარბობსაბ. გვებმებბა და აბტბული სოციალისტბური ვალბბბლბებბის შესრბლბდა მურწრბობში კანბანლდ იქ. კი. შედბმცე არ დაავარწა. მოპოვებული თვალსაჩინო წარბატებებბათვის მურწრბობამ დაბმსახურბა სკვცენტრბალური კომბტბის, ხპრ კავშირბის მბინსტბობა საბჭობ, ხპავაში რბ პრბფხბბობსა და სრულობლდ სამკავბობო ვაშც ცენტრბალური კომბტბის ვაშც დაგამავებო წყოობო დროწობ, გბდა ხპრ კვბობბის მახბლობი მურწრბობის მიღწეობა გამოყფენის მწობინდლ, ჭილბოდ მბილი ვამოყფენის პირველი ხარბობის დობლობი და აბტბობს, კოლმეტივბის რბბდბინებე წყებრა მებრბდ მელდობით დაბმწყებრა. 1978 წლის მონადებებბის მბიბდებო კი აშემადა ირბსტბობბო ღლბობს საქარბობელის კც ცენტრბალური კომბტბის, მბინსტბობა საბჭობ, პრბფხბბობსა და ალც კომბტბის ვარდამავებლ წყოობლ დროწობს.

ახტბმა დღბმა აბტბობბლ ფრბობო შეხბსა მურწრბობის მუშებბსა და სბეციალისტბს, შობავებმა ახინი სოწრბლდის მესამე წარბობს მკუვე უფრო ენერგიულად დაბრზობინ შრომბის ხარბბბის, წარბობბის რეცეტიკბინობის ამაღლებბისათვის. ვერბენობა თვადებბული შრომა წარბატბით დავტვირბვბდა. ნაბჭბბბის დასახბსტურბბულდ მხოლდ რბმდენბე საბუღლისბბო ცფვრბ მოვიყვანბ.

სახელმწიფობს გებბის ზეობო მიყობდა 1400 ტბნა უბრბქინე, გვებბის ზეობო მიიღეს აბრბებულ ნახევარბ მბლობი ძობი ვაზის საუკუთბუბო ნერეკ, ხლოო მბობანლდ — ორბბეგვარბ მბილობი. დავბლებბის გაბამბტბობი სახელმწიფობის მბიბებდს აბრბებლ ხბლო, ბბსტბრულბ, ხორცი, რბე. მბობინბა მშობისავალბბა სამ მბილობ მზენობ მბილწბ, რბტბატბობლბა 48 პარბცენტბა, მოცებბა — 800 ათბ მანობე მებტ. მეობლ სოწრბლდის სამ წყლწარბებო წინა სოწრბლდის შესხბბის პბრბობიდან შედარბობით მურწრბობაში მოიწბეს ორებრ მებტე უსტრბინე.

რბმა წარბმბტბობბა საბდლმობო — მბიავარბ ურბადლებბა მივკცეობ შრომბის ორგბნბბობის სწობრბლ მოწყობის, სოციალისტბრ შეკბარბებბს, — საშუალობებბს გურამი, — ამბო მივბაწებო იბს, რომ ყველ საბჭოში საუკუთბობო აბრბობდებბო და ხარბბბინბლდ სოწრბლდის. ეს კი მოსახლბობობის ვარბრბის მბიავარბი უბტობობა. შარწმბ თბობრბულდ მებტბარზე გვებბის ვბამმებტობი საბჭოზად 88 ცენტრბინე უბრბქინე მბივბო. თუმცე არც ეს არბს ზღდარბი. ა. ვავარბინის სბელებობის პირბის მფლობებლბა ბრბივბდა, რომებლსაც საბოვბო უდვბს ახპავაზრბად ენერგეობლ სბეციალისტბე შობბ გლობრბე, მებტბარზე 181 ცენტრბინე უბრბქინე მოვიყვანბ. გუბს ვილბბო, რომ წყლბსაც ყველა ბრბივბდა ამბობს ათბს

ტბონიან მბენა. ეს უკვე სუბო ათბბიტბონა ვურბქინბა. ასბ მდებამ, არ უწნლ დავტრბებლ მიღწეულბ. დღვანდებლდ რბკობრბ, ხბლ ვგვბის მწინა უწნა ვკცეობო. კომპარტიობის პრბმბის დუსტრბტბის გბმედი თვბვბობლბს ბრბავდა უფრო მბილბო მბიბების დაბკრბობბს აბარბებს.

ენბის საწრებეო იწებბა, ვერბენობა საწრებე ვ თვბლს არ ეწახებბა. მებრ ხბგ მდებრბობის ოცნებობბე, ვაბზენბ აქ გამთვბვბლდ ნერბებბი. საწრებე ვანყოფილებბის ვამცე სბგრობბობიწყოობი ვვეუბნებბა:

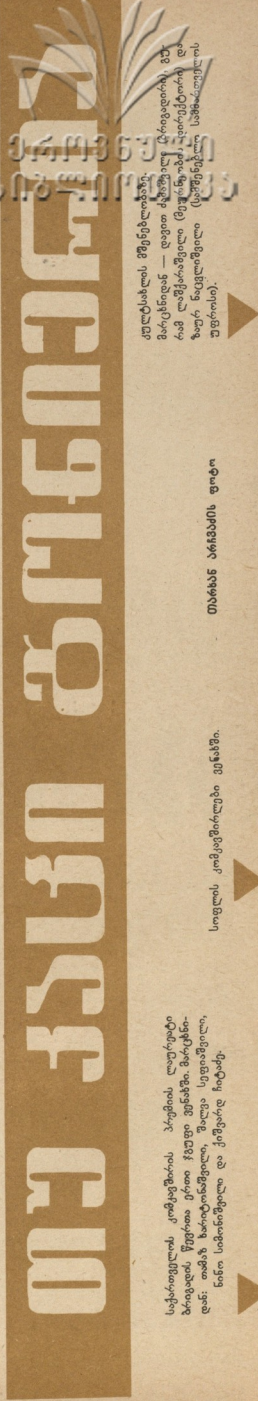
— ჩგნი კოლმეტივბე მეგობრბობს სახბლს, პატგბს სკვბს მობინებე აგრბტბკვბობს, ნერგბს ახბლს, პრბკრბტბობს. რბსაბუბობლბო ერთ-ერთბა პირველებბს დაწყფებ ვაზის ნახევრბ ნერბებბის გამოვბო რეღტრბობტბობტბოვბციბს მოყოფბო, რომებლდ კბრბებლბ მცენებრბებბა და კობსტრუქტობრბობს მუშებბს, სწრებო ამბს შედებბა, რომ საბაბოწრო ვარბობის გადღვებლდ ირბსტბობტბო ვაზობა ნახევრბ ნერგბს გამოსახლბობბა, მკვევარბლ ვაბრბებლბდა მბო ხარბბობ.

მეცხველებბა, კცობო მებრბული მებსაწრბობბა, მეურწრბობის დაბმბბა დარბად რბტბა, მაგრამ ამ უბნებუც არ აბარბებენ საქუბრობო მბობხბობლდებბი დაწყფებლბობს დაბტრბებლდ. ვეკვირბლებბსაგან საბეწრბობო ყოველწყოფბა მიიღეს პობობტბო ხორცბს და რბბს. ზრგზენე მებორბობებუც. მეურწრბობს პობობტბო ვბე უწნა მბიბებლის მოსახლბობბს ვასახბკენებლდ. თბობინე აბუბბბს ღობრბის და ახარბეს სახელმწიფო, რაც დლდ ხარცვბლობს იბღვბა.

წარბმბტბობბი ერთ-ერთბ მბიწყენლდგბინ სობობბა აბრბებლ ზრუნვა მწრბობლბ დავბბბბის კეობლდობბებუც. ადამბობბა ურბობობობა, მბიი კრფა-ცსტბარბა, კულტბარბა, შენებბა, აქ მბილამ რბს პლბწვბა. მბლბმა მშობისავალბბა შეხბმდებბე დვბდად შრომბის ანაზღვრებბის ვანსტრბობო ზრბად. ვეკვირბო მუშბს საშუალო სილბობა 160 მბნობამდგ. მოწინებე მუშბი თებეო 250-800 მბნობსა ოღებენ.

მბილბა შრომბის დამბტბობბო ანაზღვრებბა და მბტბობალბობი წახბლობებბა. მბელობებლდ, კომპოზბობლბობა კბივბარ მბეობამ ერთ წელწარბლო პბრბობის სბბოთ მბიობო 800 მბნობი, ნინო სბმონიშვებლბა და ორბლად მბინებვბებლბა 400 მბნობი მბილდს თბობობებლბ. აბტბობბე ვეკვიწო მზრბადლბ არბან. მოწინებებბს დვბბობ აქობღვბებე აბრბებლდ ვსბბბი სასწრებობო, ტურბობტბობლ საგურბობობ, ვბინბან ექსკურსიებებლ, სანბარბობებბსა და დასახენებლბ საბჭოზად.

მბტბობალბობი წარბალბობბის ღობის ბბებებებუც მურწრბობს დაბარბაქა 160 ათბბ მბნობი. მეურწრბობა თავბის სახბბებობი აშერბის კეობლმწყოფობლ საბჭოზებებლდ სახბლბს. წლის დასაწყბსზე დამბობავა მზრბავბინბინი საცსტრბებტბობ სახლბს მწყენებლბა. საბობბბბა ვეკეობლმწყოფობლბი ბბინების ვასახბბი მბილდს მოწინებე მეცენსებბება და

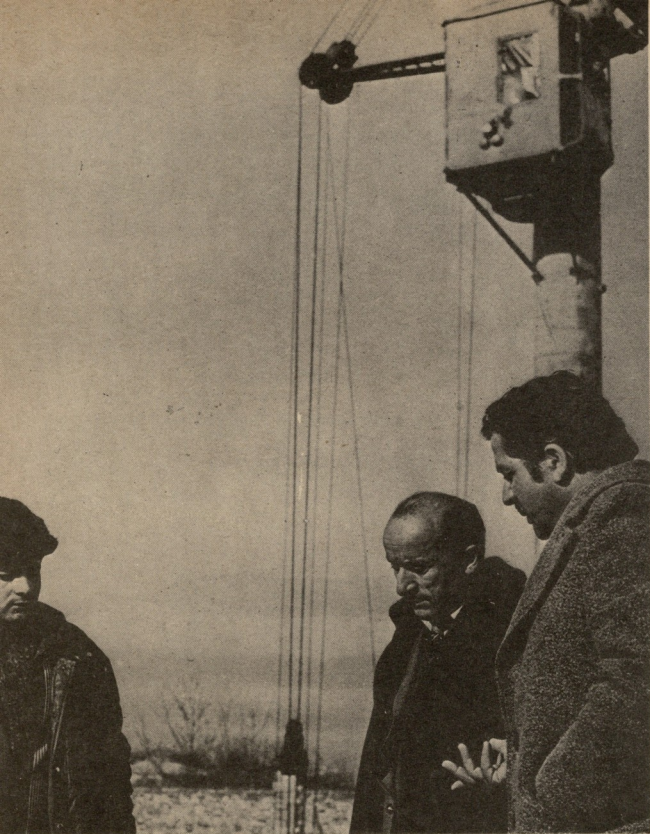
სულტბასკანლს მშენებლობებე მბარბობლბა — დეობი აბტბობლბა, გვბრბამ ლუქსარაშვილი (მურწრბობობი) და ზურგ ნაკებლმებლბო (სახელმწიფო საბჭოზობლბის ვერბინი).

თბრბბს აბრბბბობ სოტბო

სოფლბს კომპმმობლბებ ემსახ.

საქბრბობლბო, საქბრბობლბო პბუბობის ლუწრბობო ბრბივბდად, შეკვბობა ერთბ ჭკუბლ ვბმბბბა, მბრბტბობლბა: დბბა, თბბბა, ხპრბობობლბებლბო, ჰუბკვა სეკვბამებლბო, ნინო სბმონიშვებლბა, ნბმბა, ნბმბა, ნბმბა, ნბმბა.

ტრაქტორისტებმა სხვა ზეგარეშეობა, ვიცი გაბიტაშვილმა, ნოდარ ჩიკვალიაშვილმა და სხვებმა, უკანასკნელ სამ წელიწადში ორასამდე უჯახმა აიშენა საუთარი საცხოვრებელი სახლი. ინდივიდუალურ მანქანებზე მუშაობის მეთოდებზე ემყარება ტრანსპორტი და მანქანების მანქანების გაფართოება. საბჭოთა მანქანების წინა კბელი და ახლა იგი უკვე ოჯახს აკმაყოფილებს. სოფელ აჭვს ორი საბავშვო ბაგა-ბაღი, ბავშვთა სკოლა-დელო დაწესებულებების შენახვა მეთოდებში თავის თავზე აიღო.

დიდი თანხები იხარჯება კულტურული ცენტრების მშენებლობაზე. მადე ხარაჩიბი შემოესხნება კულტურის სახლს, სადაც სპექტაკლებს გამართავენ თბილისისა და სხვა ქალაქების თეატრული კოლექტივებიც. სოფლის ცენტრი დაამყენა აღმინისტრაციულმა კორპუსმა. ვერინელს მადე ექნება სპორტული კომპლექსი, მუსიკალური სკოლის ახალი შენობა. ადგილობრივი ვიკალურ-ინტარუმენტული ანსამბლისათვის შეიძინეს ინვეტარი, საკრავები და ფორპეტი.

ვეკიში ახლა ისე ცხოვრობენ, როგორც კეთილმოწყობილ ქალაქში. მოდა, რა ვახვირია, რომ ახალგაზრდობა აღარ ტრეფს სოფელს. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ხალხით მიდიან მეთურნობაში სამუშაოდ, სოლო ვინც სწავლას აგრძელებს, ისიც დიპლომით უზრუნველდება მშობლიურ სოფელს, ახვამდე მეთურნობის ორ-მესამედზე მეტს ახალგაზრდები შეადგენენ, სოფელში მუშაობს 100-მდე უმაღლესი განათლების ადგილობრივი სპეციალისტი.

მარტო კომკავშირულია რაოდენობა აქ 280-ზე მეტია. მათ თავიანთ წინამძღოლად აირჩიეს ნიჭიერი ახალგაზრდა, სპეციალისტი შალვა სეფიანაშვილი, რომელიც ერთი იმთავანია, ვინც უმაღლესი სასწავლებელი დაუსწრებლად დაამთავრა. მათი რიცხვი, ვინც დოღლათაც ჰქმნის და ცოდნაც იძენს, საკმაოდ ბევრია.

სოფელ ვეკიში იქმნება ახალი ოჯახები. უკანასკნელ ერთ წელიწადში აქ 47 ქორწილი გადაიხადეს და 60-მდე ძეობა აღინშნეს. ეს კარგი ცხოვრების დამახასიათებელი ფაქტებია.

ხალხური სიბრძნე ამბობს: თუ კაცი გონიერია, სოფელი დონიერიაო. ვეკიშია თაკაცი ენერჯიული ორგანიზატორია და შესწევს მასების დარაშვის დიდი უნარი. მისი ხელმძღვანელობით მეთურნობა მტკიცედ მიდის აღმავლობის ვწიო, იპყრობს ახალ-ახალ მწვერვალებს, თავადლებით იბრძვის სეფიანაშვილის მეთოდს წლის წინამტებით დასაგვირგვინებლად. სოფლის უსასკულელო ტრანსპარაბტა გავრული, რომელზეც მოკეთილია სიტყვები: „კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება!“

და მართლაც, ვინც ვეკიში მივა, კმაყოფილი დარჩება, ბევრ საინტერესოს ნახავს და შეიწავლის, სიკეთით აუხლებს იმ მისვლა.

ეს საუბარი სოციალისტურ ვიეტნამში მომუშავე ქართველ სპეციალისტებზე მომხდა და მასში, როცა ვიეტნამში მშვიდობა სუფევდა, საუბრიდან ჩანს, თუ როგორ შრომობენ ერთმანეთის მხარდამხარ ვიეტნამელი და საბჭოთა ადამიანები.

ჩინეთის მიერ ვიეტნამზე ვერაგულმა თავდასხმამ აღაშფოთა მთელი მოქნიანვე კაცობრიობა. ქართველი ხალხი, ვიეტნამის აღმშენებლობაში მონაწილე ქართველი სპეციალისტები მზას იმავალბუნ ჩინელი დამპყრობლების წინააღმდეგ:

— ხეტები შორს ვიეტნამისაგან!

ვიეტნამის სოციალისტურ რესპუბლიკაში, როგორც ენოზილია, საბჭოთა კავშირის დახმარებით უძნდება პირობაში, პირობაში მთავარი პრობლემა აღმშენებლობა იქნა საბჭოთა ინსტიტუტის „ვიეტნამის“ ბაზის ფილიალის მიერ, ხოლო მასში სამსახურ-ტაქტიკური პრინციპების დასახლების დაკრძობა და მთავალი სახმარებელი და საზოგადოებრივი შენობების ტიპური და მასობრივი მნიშვნელოვანი ძ. თანამდებობის ღირსეული სამშენებლო-სამშენებლო და საპროექტო ინსტიტუტის აკრძობა უკვე. ჩინელი კომუნისტური მთავარი პრობლემის მთავარი პრობლემა არის ასევე ღირსეული, რომელიც ასევე დატარდა მიტანისადა.

გთავაზობთ მათ საუბარს.

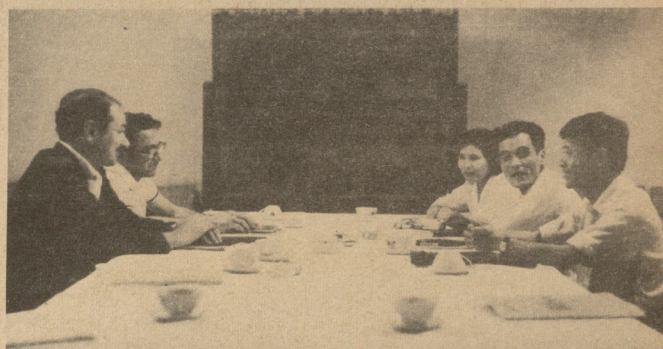
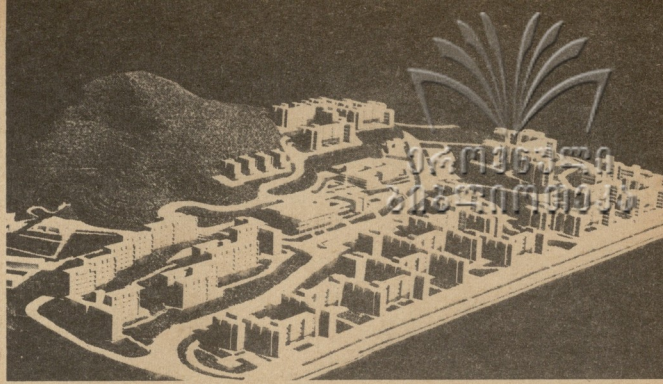
— თქვენი გამგებარება ვიეტნამის სოციალისტურ რესპუბლიკაში რა მიზნებს ისახავდა?

— დედაქალაქ ხანოის, დასავლეთით, მისგან 75 კმ-ის დაშორებით მდებარე დასახლებულ პუნქტ ხოაინთან შვედინარზე საბჭოთა კავშირის დახმარებით უძნდება მიღრკვენი, იგი უდიდესი იქნება სამხრეთ-აღმოსავლეთ ზონის ამ უზარმაზარ კომპლექსს სამი ფუნქციის შესრულება დაკრძობა: დაიცავს ჩრდილოეთ ვიეტნამის დასახლები რაიონები და თვით დედაქალაქ ხანოი წყალდიდობისაგან, მისცემს ქვეყანას 1,5 მილიონი კვადრატული ელექტროენერგია, გააძვარს რიგი საკითხები სათესი მიწების მელორაცხისა და შვედინარზე საკეთილ-სამგზავრო ნაონებში. აქ აგებული იქნება უნიკალური კაზინო, მიწისქვეშა მიღროელექტროსადგური, ვემოსავალი ნაგებობაა სისტემა მიღრკვენი მშენებლობის დაშვარება 1987 წლისათვისა გათვალისწინებული.

შემადგენს იქ მიმდინარეობს საინჟინრო-ეკოლოგიური და მიკროეკოლოგიური კვლევა-ძიებით სამუშაოები, კვანძის მშენებლობისთვის საბჭოთა დახმარება ნაგებობა აგება, დასახლებულ პუნქტის — ხოაინის რეკონსტრუქცია, რომელიც უახლოეს მომავალში ქალაქად გადაიქცევა, სპეციალური დასახლების მშენებლობა მიღრკვენი სპეციალიზაციური პერსონალისთვის, რომელიც კვანძის მშენებლობის სერიოზული გამოყენებულ იქნება საბჭოთა სპეციალისტების და მათი ოჯახების განსახლებისთვის. ეს დასახლება შაბას მაცხოვრებელთა გათვალისწინებული.

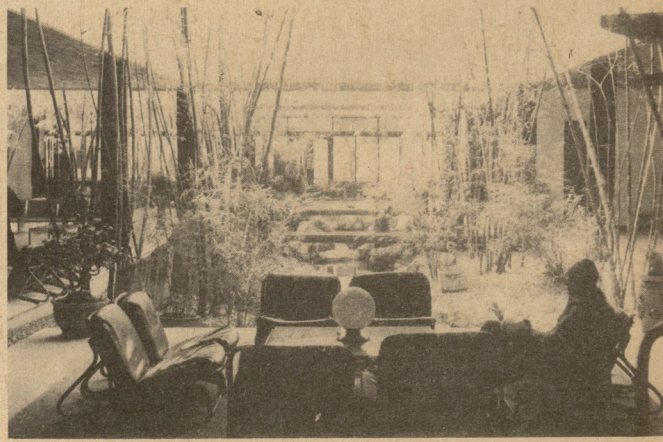
დასახლების დარეკტება 1976 წელს დავადა ჩვენი ინსტიტუტის ავტორთა გვუს არქიტექტორებს: ასლან ლოლბერიძეს (პროექტის მთავარი არქიტექტორი), თამარ ლალაშვილს, ალექსანდრე ქუჩიანს, ალექსანდრე ჯაფარიძეს, თედო გურიშვილს, ავთანდილ დიმიტოვილს, თამარ შირიოვას, ოლეგ ტრაპოლსკის, ინჟინრებს: ნიკოლა ედუარდოვილს (პროექტის მთავარი კონსტრუქტორი), კლადისლავ გუბელნიკოვს, ლევან გენეტაძეს, ვახა ბურჭიაბაძეს და სხვ.

გახული წლის ავისტოში მიღრკვენი დასახლების საცხოვრებელი დასახლების პროექტების დასაცავად ვიეტნამში მოცილებული ვყოფილი ს სე-

- ასეთი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.
- მათი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.
- მათი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.
- მათი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.
- მათი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.
- მათი იქნება ქართველი სპეციალისტების მიერ დაპროექტებული საცხოვრებელი რაიონი ქალაქ ხოაინში.

ასლან ლოლბერიძის ფოტო.

ქაოხის წილი

კალისტო. მიდრეკენის პროექტის დაცვა და-
ეხსნათ ბაქოელ სპეციალისტთა ჯგუფს (ხელ-
მძღველად პროექტის მთავარი ინჟინერი იმიტირ
დუბინი), ხოლო დახმების პროექტს მე ვი-
ცვლი.

— ხობინის მიდრეკენის ერთ-ერთი უდიდესი
მშენებლობა ვიტანაში და იგი საბჭოთა კავში-
რის დახმებით ხორციელდება არანა თუ არა ამ
მშენებლობაზე ჩვენი რესპუბლიკიდან წარსაზე-
ნილო სპეციალისტები?

— დას. ხობინის მიდრეკენის მშენებლობა
უდიდესია ვიტანაში და იგი მჭიდრო დახას-
ტრებას ჩვენი ქვეყნის ინტერნაციონალური და
შვილობისმოყვარე პოლიტიკისა, მისი უანგარო
დახმარებისა მომხრე ვიტანაშელს ხალხისაში. სა-
ბჭოთა კავშირის სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსული
სპეციალისტთა შორის, რომლებიც ტექნიკურ და
ხმარების და კონსულტაციებს უწევენ ვიტანაშელ
კოლექტს მიდრეკენის და საცხოვრებელი
სახლების საშუალო ნაწილების დამუშავებასა და
უშუალოდ მშენებლობაში, ჩვენი რესპუბლიკის
წარმომადგენლებიც არიან. ხაიოში, საპროექტო
ინსტიტუტ „საპროპროექტში“ მუშაობენ ჩვენი
ინსტიტუტთან მივლინებელი არქიტექტორები:
თეოდ ჭიაროვილი, ფარგი ანდლიაძე, ინჟი-
ნერები: ლევან გვერდიაძე, ნიკაი კაფიანიძე, ვლად-
იმერ კლარკიშვილი, ვაჟა მარაჩი (ჯგუფს ხელ-
მძღველად) ვლადიმერ გუცილინაიკი). ერთ-
ერთი ამოცანა, რომელიც ჩემს წინაშე იდგა, ამ
ჯგუფის მუშაობის კოორდინირება იყო. ხობინში
მუშაობენ ინჟინერი ითარ სანსარაძე და მისი მე-
უღელ ნარვარა, გეოლოგი შოთა კიკნაძე, ოსტატ-
მშენებელი ალექსანდრე ჩიხვაიაშვილი, მშენებე-
ლი ვლადიმერ აბაგიშვილი.

— როგორ ჩაითა პროექტების დაცვამ?
— ჩვენი პროექტს დიდი მოწონება ღვდა წილად —
იგი უმაღლესი ხარისხით შეაფასა. 81 ოქტომბერს
პრემიერ-მინისტრის მოადგილემ ამხანაგმა ლენ-
ტან ფრანკო მთავრობის სახელი ჩვენი პატივსაცემ-
ულ ვაჟში გამართა. მე კი ვიტანაში „სახლთა
შორის მეგობრობის“ მედლით და პრემიერ-მი-
ნისტრის ფამ ვან დინგის ხელმოწერილი ხავე-
ლით დამაპტილოდეს.

— გთხოვთ, მოვეთხროთ იმ ძირითად არქი-
ტექტურულ ვალწუდებლებზეა შესახებ, რომ-
ლებიც პროექტს ადგილ სთავაზობდა?

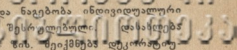
— ჩვეს მიერ დამოკიდებული საცხოვრებელ-
ლი მასივი ქალაქ ხობინის ორლორბერულ და და-
მოყოცილებელ რაიონს წარმოადგენს. ეს განპირო-
ბებულია მისი სპეციფიკობით (დანიშნულება, მომსახურების დონე და ასე შემდეგ). იგი წარ-
მოადგენს დასუბურ სისტემას, რომელსაც ქა-
ლაქში გასასვლელი მჭიდროდ აქვს ფიქსირებუ-
ლი მის ჩრდილო და სამხრეთ ბოლოებში. რი-
გორც მოგახსენებ, მიდრეკენის მშენებლობის
პერიოდში აქ ეცხოვრებენ მიწვეული საბჭოთა
სპეციალისტები და მათი ოჯახის წევრები. მშენე-
ბლობის დამთავრების შემდეგ იგი ნაწილობრივ
გამოყენებულ იქნება ვანის საექსპლოატაციო-
სანაწინრო სერვისისა და განსაზღვრულ, ხოლო
შეიკრ ნაწილი ტურისტებისა და დამკვეთებებს
მოემსახურება. უნდა აღინიშნოს, რომ ქა-
ლაქი ხობინში საკურორტო ადგილია და, რასაც
ვირეკვდა, უნაკლები მიდრეკენის პუნების
და დიდი ხელოვნური ზღვის შექმნის შემდეგ იგი
ბევრ პურისსა და დამკვეთებს მიზნდება.

დასაბუთებო შესხლა ძირითადად ხორციელდება
საპროექტო საცხოვრებელი ქუჩით, რომელ-
საც მას ორ თითქმის თანაბარ ნაწილად
შეუდგება ეს არის „მოავარი“ დერმა, რომელიც
აქინდელი დამრეხების ყველა ელემენტი. ამ ქუჩა-
ზე გამოყვანილი საორკომპლექსო, სამედიცინო
სუნტები, სკოლა და საბავშვო ბავაბალი, საზოგა-
დოებრივი-სავაჭრო ცენტრი, რომელიც ცენტრის და-
სახვედრულ ზონას, ქმნის საპროექტო ცენტრის მი-
ხედრებულ კავშირებით საცხოვრებელ დამრეხე-
თან.

დასაბუთება განლაგებულია საორკად ლამაზი
მთის ფერდობზე. ეს კლიმატი შოთა დასახლების
დასავლელი ბუნებრივ საზღვარს და მის ლოკა-
ლურ დაბოლოებას წარმოადგენს. მიწვევ გაბრ-
მული, უწყვეტ და რელიეფზე თავისუფლად
„მოხიარული“ დამრეხა ხანგრძლივ კონტრასტს
ქმნის კლიმატი მთის ვერტიკალთან.

ბინები 1,2 და 3 ოთახიანი. თითოეულ ბინაში
სრული კომფორტია გათვალისწინებული: კინ-

დვირება, დიდი ენტალტობები (ჩვენი) სარ-
ბოში კარადები, ცივი და ცხელი წყლის მიწოდება,
სამართლებული ელექტროქუჩები, წყალგაწი-
ვან-საქონელი სახანაში და საპროექტო.
ძალე მათილი იქნება დასახლების კლდურულ-
სკოლაცხოვრებელი და საკვირა მომსახურების
დონე.

ველა შენობა და ნაგებობა ანთიფიცილიური
პროექტით იქნება შესრულებული. დასახლება
მთლიანდ მუშავებულ. შეიქმნება დეკორატი-
ული ელემენტი, რისთვისაც სპეციალურდ მიწვეუ-
ლი იქნებიან აღნიშნული მაღალკლასიფიკა-
ციული მსაკვარ-დეკორატორები და დენაროლოგე-
ბი.

პირველი შენობების აგება უკვე დაიწყო.

— პირველი იცავით ვიტანაში?
— 1971 წელს მე და არქიტექტორმა ალექსან-
დრე ჭურდიანმა ვიტანაში დადებითი იქ. ჩვენი
მოზანი იყო დასახლებისათვის ადგილის შერჩევა,
პროექტებისათვის საჭირო მასალების მოგროვება
და საერთოდ, ქვეყნის, მისი უმაღლესის, ხალხის
გაცნობა.

ამ ტერად ორი თვით ვიჯავ მივლინებული, მა-
გრამ ამ ვადის დამთავრების შემდეგ ვიტანაშელ-
თა ობიექტი კიდევ ორ თვეც დაგრჩა.

— რამ მოხდინა თქვენზე გასაკუთრებულ
შემატებლებზე?

— ვიტანაში საორკად ლამაზი ქვეყანაა. ძალე
ლამაზი და ევოლუციური ქალაქია ხაიო. მშენე-
რთა ზღვისპირა კურორტი ხა ლონგი, სანტე-
რისი ქალაქია ხაიფონი. ქვეყანაში ბევრია უძვე-
ლესი კულტურული და არქიტექტურული ძეგ-
ლები: ხანოის ძეგლი უნივერსიტეტი, არამიტა-
სი პავოდა და სხვა. ვიტანაშელი ბრავიუდუ-
ბრივად სტუმრობთოვარი არიან. მათ მჭერ-
გულითელი დამოკიდებულებას ყოველ ნაბიჭრ-
ვგრძობდით. ჩემზე განსაკუთრებული შთაბე-
დილება დარევა ზეიშმა, რომლის დამსწრე და
მონაწილე მე და ჩემი მეგობრები გახლდით —
მე ექტემბერის აღინიშნა ვიტანაშის დამოკიდებულ
რესპუბლიკად გამოცხადების 88 წლისთავი აღ-
სანიშნავია ის დიდი შრომითი აღმავლობა, თავ-
დადება და ენთუზიაზმი, რომელიც სუფთეს ვი-
ტანაში.

სულბერი ჩაიწერა მ. მანაძემ

და მუშტობილთა ჩრდილებს გარეა ატმის შტეტიან კრამიტან სახურავზე და კინდაარზე დასურვად.

ოლდან ნაძის ტობის შტეტილი გვირგვინი გამოიანეს და კობის თაგან მიაუფდეს ისე, რომ ყველს წყაობა წარწრა შვარშთან მუთის ნაჭერზე. შედგე დაბალი ჭირკობი მოტანეს და მიცვალბულის გარშემო ნახევრად ჩააწერავეს.

ახინთმა შეჩვეული მოძრაობით სწრაფად და შალა ნაწინები, თმა მკერდზე დაიწინა, სახალ-ტელა ივლიტის მუქდა ჯვრდით, თავი უკან გადასწია, ხელები ივლიტებში დაიშვყვდა და წაწამებდა დახარა. რამოდენიმე წმის წინ ხშირად მონუბა მონაწილეობა ასეთ ცვრმეტიანში და ახლა არაფერზე ფიქრობდა. მხოლოდ, თავისთვის, შეუგნებლად ისევე მდგროდა, დღერებით ეტებდა მოტას.

ჭვარა ქალი, მიცვალბულის შვილი, კუბის თაგანი ჩაწოდა ჭირკობზე. სხვა ქალბუნამ ნახევარი წელი გააკვიტს კუბის ირვლევი და...

— ვა-ვა-აჰ! — ვაინმა სასოწარკველილი შეძახილა.

ატმის ყვავილებიდან ორიოდ ფურცელი ჩამოვარდა.

ერის ბოლოში გამწებულმა ბრმა წახლამ ბა-ლაბის მოვა მიატოვა, ახრა თავი და რჩენად-ვროლი თვალბებით გაიხდა დღისკენ.

— და ჩემო...ო...
ქალღმის გუნდმა ამოიხარა, ხოლო მტრელებს გუნდი ცარიევი უფრო მაღლა აწია.

— რაზე დაგვტოვა-ი...
— უკვე გაჯაფულდა და ბეოლამ ფოთლები გამოიხას... — მოთქვამდა ერთი.

— ვო-ო, ვინდა დასვათ პარეშუმის ქიას?! — აგრძელებდა ბიჭარი და ლლყავს თითქმის ისრულად.
— უ-აჰ, ჩვენი თებრინე...

— რა გამგრე იყავ და რა სელმადლიანი... — ყველას ხმას ფარავდა უმარადმეტყველი ზორმა დღეცადა.

— ხნეირი უყავ, არა ბევრ ყმაწვილ ქალს გინბი... — იძახდა შვავთსაფორანი ბებერი და ხა-ათის ქანქარასავითი არხედა თვის.

ასინეთი გულმოდგინედ აძლევდა მოძახლის სართო მოთქმს და თან ტრირლის ტაქტის მიხედვით მთელ ტანი ირხოდა ჭირკობზე. მან შეამჩნია, რომ მგზობლად მჭდარი სახელაულება ივლიტე განუწყვეტლევ იმეორებდა ნახევარ-ტონით:

— თებრონე, თებრონე, თებრონე...
ივლიტებს, ახლანი, ეწარბებოდა საერთო მით-ივალს აჟოლდა და ჩაფიქრებულნი მშვიდად ლი-ღნდნებდა:

— თებრონე, თებრონე, თებრონე...
— ვაჰ, ყველა წუხს შენს წახსლეს... — მო-თქვამდა ჭვარა ქალი.

ცოტნეს ყაბახობი მოეხადა და ატმის ხეებიან დამდგაროვო. უკან გადავარცხნილი ქერა თმა ჭვარბივით ქონდა აბურტგვნილი.

— ვა-აჰ!... — სხვებთან ერთად მოსთქვამდა ასინეთი და ივლიტეს აკვირებოდა ჩამტვრეობ-და ივლიტე ერთ წირტილს და ხალადა სახერე კუნთმურბრტელად დღინებდა და სხვებდა.

— თებრონე, თებრონე, თებრონე...
— ასინეთმა ისევე ცოტნეს შეხედა.
— ვა-აჰ, რაბოი დაგვტოვა-ი... — აგრძელებ-დნენ ქალბები და უოოლ კალდე დიდხანს არ აკ-ირებდნენ ვთავებდას.

— თებრონე, თებრონე, თებრონე...
გარკვევითი ენსოდა ასინეთს ივლიტეს მოთქმა თუ ლღინი და ცოტნეს უუარებდა.
და უდვირად ცოტნედ შეამჩნია, რომ ასინეთს ისე შეეცვალა სახე, თითქო ნაცნობი ვინმე და-

ინახაო, დაბრლო წაწამვევთ თავებზე უცნ-ურად გაუღვლიდა. ტრებზე მუხუდებელი დამლო შეუთამაშდა, ასე სიზმარა, აღმებრუნდა ხოლმე, და... საერთო მოთქმაში მოულოდნელად გაესმა უცნობი ტრირლ-სმინდა, ერთი წუთით ვადაბ-დარბოული და ერთი წუთით ვადაბ-დარბოული და...

— თებრონე, თებრონე, თებრონე...
გაშვარავი, ხელდასა მან მანქანებით ჩაიხარა? გავსფულის ორთა ვაინაზარ ხატობი და... სხვებდა მოთქმა წამით შეწედა და ყველამ მოიხედა ასინეთისკენ.

ასინეთმა სკამზე წაწიწრა, ხელები მიივარა სხვებდა იმევე ხმით, სიმღერითა და მოთქმით, სტელოოქმულად შეტახდა:

— ო-ოჰ რაზე დაგვტოვე, თებრონე-ი...
— ვა-ვა-აჰ! ჩვენს უნდებო თავს! — უუ-ქმნაოვ გამოიხმარდნენ ქალბები.
— უ-უ-უ, რას გვეროლი-ი! — მიეშველა ჭვარა პიობისფული.
— უი! უი! უი! — ისე აშვენენ ქალბები.
და... ვაგარტეს.

მტრელებს გუნდი ისევე დაფარავტებდა სო-ველს, შუბტის ოდენა ჩრდილები ოდის კარბი-დანი სახურავიდან მწვენი კინდაარზე დადუ-რავდნენ და საგრძელში აწარტლე შტეს წამით აქ-რობდნენ.

ცოტნე იფვა პირდალბული და ვერ გადაწ-ყვბდა — მარლდა წაშობლერა ასინეთმა და ასე მოხერხებულად მიაუფრება, თუ ეცეც მოთქმა იყო და გაჯაფულბობს შტენ სმინდრად მოთგნე ცოტნეს.

ღინქაინი, თებრბაინი მიცვალბული მოხუ-ცი ქალი კი აუვაგბული ატმის ხეებზევე უხერ-ბულად იწვა უტბოში.

1939 წ.

არნო ონელი

**ართო ტირივი
ჩირონის პირას**

რა კარგი იყო, რა მოხდენილი ტოტები ჰქონდა ვაღმფენილი პატარ-პატარა მწვენი აურებდა, ნიაგის მხარე ფრთხებს ასწორებდა, თითქმის ეწადა ცისკენ გაფრენა.

სულ ლხნა იყო მისი ცხოვრება, დავაჰ ჰქონდა დიდ ქარტხილთან, ამ შემართებამ დაუცხრომელმა, ვით ალაშალო, რეტავ გეზილასი

იმ ღამეზამანს წენ ჰქონდა ახეთი სბულდა მწურბი და უბედურება, და დიად ფიქრთა სიკისკეთი განსთავი და შტე აბურტებდა.

2
და ჰა, გავიდა წელი საშოკის ახლა ავიდა მას სხვა საპოხი, არც ის ფერი აქვს, არც ის იერი, ვერც ის გაქცეა წვეთი სიბერტს, და გაიზარა სული ძლიერი.

არნო ონელის ეს ლექსები დასაბუქდად იყო გამზადებული, როცა რედაქციამ სამ-წუხარო ცნობა მოვიდა — 78 წლისა გარე-დაიცვალა ვაღმლონობი პოეტი.

3

წინაღედ ვაგის ვეღარ იფერტე, აღარ უღიბის ვარსკვლავებს ცაზე, მხოლოდ სიზმარში სიმგნს სიმღერებს, ყრმობიდანვე რომ უყვარდა ასე.

გულმაგის სიზმარე სიღარბახილით ჩირონს ზღირანი ჰიანს უმღერია...
ცის დასაღიერს ხატებს დაიბი, ხალ მტარნებელი ბინდის ფერია.

**ჩიუხარუს უმღერია
გოგონები**

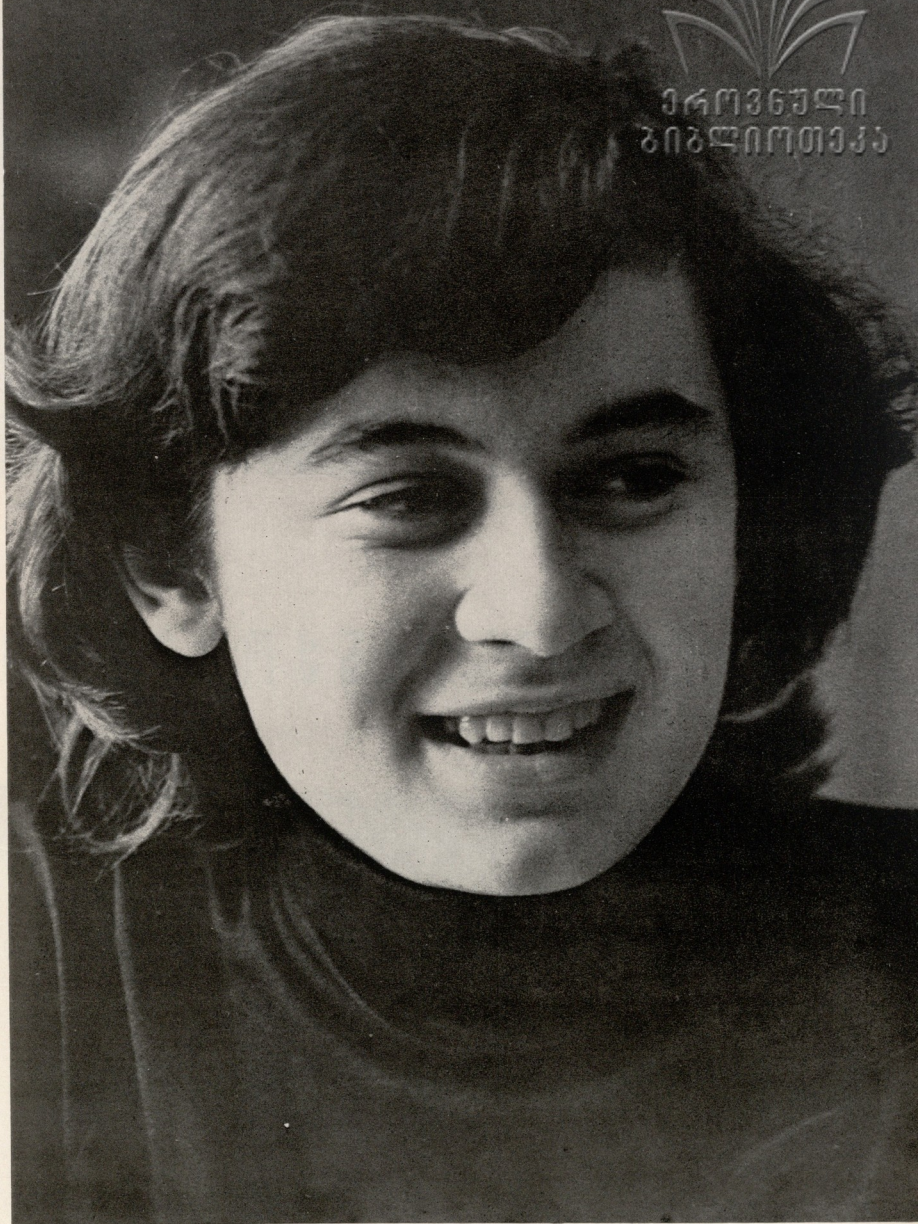
ვინ იცის ისე სიჭუმის მოსენმა, ან შთავარბიში ფიქრი და ოცენმა, როგორც ეს იგიან გოგონებმა.
ვინ იცის ისე და იმფერად სიტყვა და სიმღერა, განჩინებულნი სულში ლოცვებდა, როგორც ეს იგიან გოგონებმა.

ვინ იცის ასე რით სუნთქავს ვევალი, სათნოების ხმით ცაშის აუვანილი, დასაბამიდან რომ იქება და იცოცენმა, როგორც ეს იგიან გოგონებმა.
ისინი იღვწიან სულის საჭობლად, რამდენ აზრს მოიმგნენ, იმდენს ვაოცდები, საყვარელ საშობლეს, საყვარელ საშობლეს როგორც უმღერიათ გოგონებმა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროპის თანხს ორგზის მფლობელი კადრაკში გოგონათა შორის
ნანა იოსელიანი.

ჩემალ კასრაძის ფოტო.

აკეთიანი ლია

პირის კანტეხიკი

შოთა ხაშვიანი

დემის პირატიანი

შოთა ხაშვიანი მუსი.

ნათელა იანაძე

სკოლმურატი მინდვრზე

ბებერი ხე

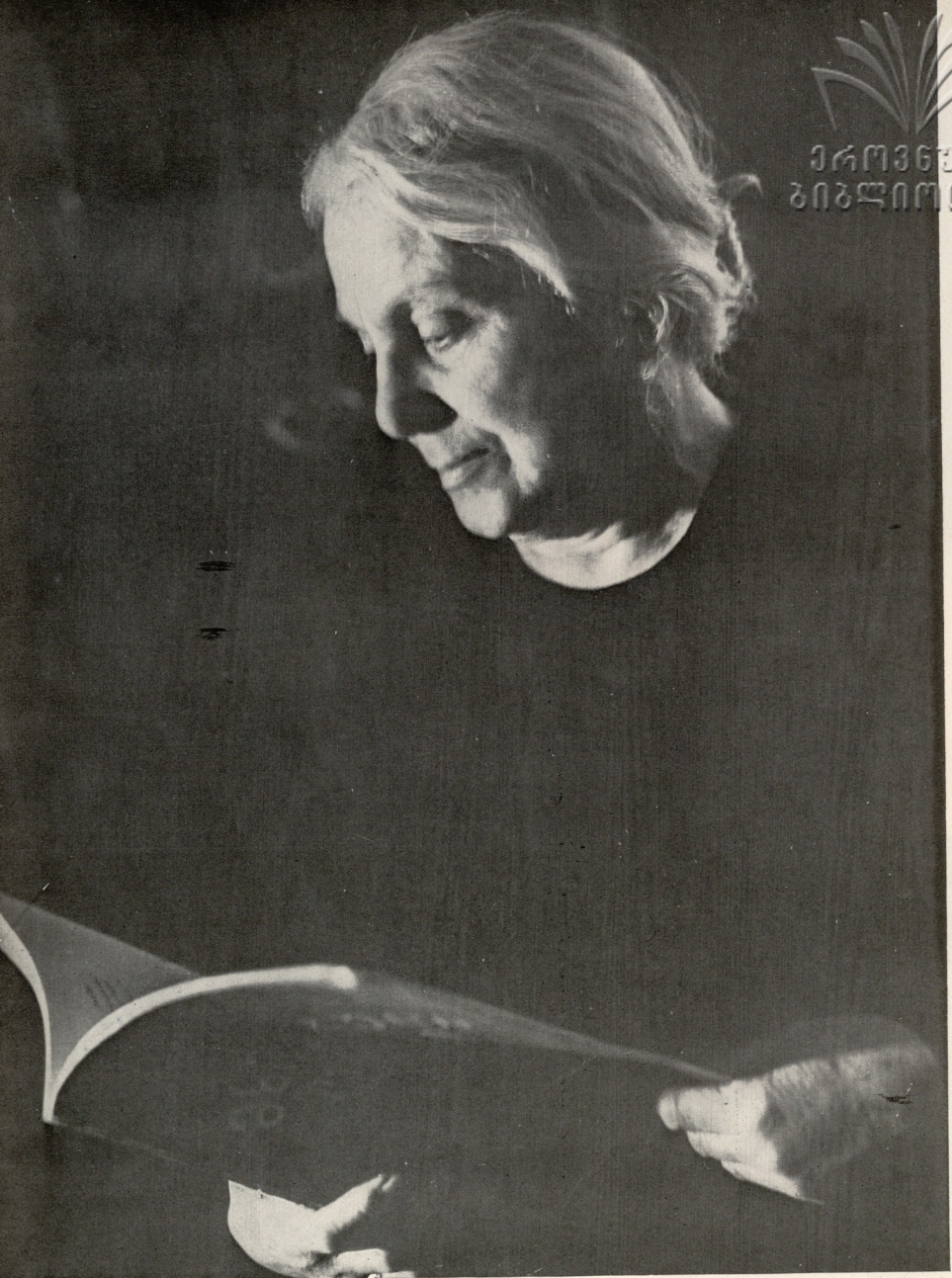

კაპო ნეკრასი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მეცამეტე მარტის დღე.

თარხან არჩვაძის ფოტო.

დილა მშვიდობისა მაცვალა! შენი საიუბილეო თარიღი დადგა, ჩემო ძვირფასო მეგობარო. რას იზამ! განვლილ წლებს ვერსად გაქვებო. გადავწყვიტე ღია წერილი მოწერიო, გულწრფელად მივთხოვო. საქართველოში არ შეგულება ოჯახი, რომელიც შენ არ გიცნობს, განსაკუთრებით კი იქ, სადაც ბაღები ტიტინებს ამ წერილში არც ვაპირებ შენი მშვიდობის შემომქმედების განხილვას. თუცა იროილე სიტყვას თქმა, ვიჭირობ, აუცილებელია.

დღეს დღესათი მამსობა შენი პირველი საბავშვო ლექსი:

... სამი დობილი მოვიდა
მარტა, აპრილი, მაისი.

მას შემდეგ დიდი ხანი გავიდა. როგორც ერთსულ ვურდი, ქართულ საბავშვო პოეზიაში გამოჩინისთანავე შენ სწრაფად გაიკაფე გზა ბავშვთა გულწინსაყენ და მათი ერთ-ერთი უპირველესი შესაძლებელი გახდი.

კარგად მამსობა შენი პირველი მოსვლა ქურნაში... დილასი! ჩვენი პატარა კოლექტივი გულწრფელად, გულდიად შეგეგება. შეგე-

ღია საბავშვო გახალსება

გება და ჩვენთან მუშაობის დაწყებისთანავე შეგეყვარა, როგორც ჭკვიანი, საქმისათვის თავდადებული მუშაკი. რაღაც ახლებური და შენებური შეიტანე ჩვენს სარედაქციო საქმიანობაში.

შეგაძე მიტეხი, სახელისათვის იბრძოდი, ყურნაობი დასაბუჯდ მასალებს დახვედითი ჩაქვიკოტებით, სტრუქტურის აშლაშიონიდი, სიტყვების ფრაგია, რაგად ვინღდა ხორჩ, სათუთ მკითხველამდე მიტეგანა გულწინსაყენდომი, ადვილად დასამახსოვრებელი, ფაქიზი ქართული სიტყვა, სიტყვა ხატოვანი, მსუყე და ლამაზი.

იმ ხანებში „დილასათვის“ ჭეშმარიტად, საბავშვო მხატვრობისთვის დაბადებული მხატვარიც აღმოვიჩინე, მარად დავეყურები მალავა ცარცად. ადვილად, იოლად შეგვეუთე ყველაწი ერთმანეთს. შენ იტყვი ჩვენი რედაქციის ფედალიში. მასსთვის, კარგად მასსთვის როგორი სიყვარული ღია და სიხარული ცეგებებიდი რედაქციაში ჩვენი მწერლების მსყიდვისას და ხანდახნულს, მიუწიფულსა და სრულად ახალგაზრდას, რომელთა ნაწარმოებები იტყებოდა ჩვენი ყურნალის ფურცლები.

მოსაკონტებელი ბევრია. რომელი ერთი გავიხსენს!

მამინ ჯანღონით სასეე ახალგაზრდა იყავი და მიოღს შენ ღირთვის დაუზოგადე ხარჯად „დილას“ აღმავლობისათვის, მისი სრულყოფისათვის. კომპრომისზე არასდღის მიდილი რედაქციაში შემოსული მასალებისადმი მკაცრი და მომხიბერი იყავი, მაგრამ ატკობრმაც და ჩვენ, ყველამ კარგად ვიცოდით, რომ შენი ეს მომხიბველობა ჩვენი საერთო ინტერესებთან იყო გამომდინარე და აუცილებელიც.

„დილასში“ დიდი ხანი დავეყავით ერთად, მას შემდეგ ბევრჯერ მომიწია მუშაობა, მაგრამ საქმიანობა შენთან ერთად აღამიანს, მითუმეტეს მოღვაწეს იშვიათად შეგებდრივარ.

ცნობილ მწერალს და საზოგადო მოღვაწეს ბავშვთა მხედრობის დახმარებით 70-ი წელი შემსრულდა. ამათთან დაახლოებით ბავშვთა მხედრობილი სარ დახმარის თვალწინ სახეისა არაჩირობის ბრანდატულით ზომის რიოდენ დახმარებამ უზრუნველყო. უზრუნველყო დახმარება და საიდახმარო კოლეგია უღმრთეს დახმარებულს ახალდა მთავრობის მალე გელოვოს და უსრბამას ხანაწარღვი ტიტინისა და ბრავალა შემოგმხედობით ბაბარეგებას.

სამოწინებოთ ვიგინებ, როგორ გახდა საბავშვო ქურნალებსი ფურცლებზე გამოქვეყნებული შენი ფრთხუტხუტული სიმღერის ნორჩ მეთხელობა რამდენიმე თაობის საკუთრება. შენს ლექსებზე აიდე ენა ჩვენი დროის ქართულმა ბავშვმა და რა გასაკვირია, რომ მათი ერთ-ერთი უპირველესი მომავლე მიაჩნისარ. შენ ატკობრი ხარ, ძვირფასო მაცვალა, ხალისისი საბავშვო ლექსებისა, რომლებიც ფერად-ფერადია ატკობრი. შენი სიტყვა მკვეთრია და გამორჩეული. შენს ყოველ ლექსს ყოველთვის თან ახლავს დიდი სითბო, სინაღლე და გამჭვირვალობა, რომელ-

ბავშვთა მხედრობილი

ცა-ზირაზირი

ჩემო დედა საქართველო, სიბერებზე მეყვარება შენი ტურთა შენა და მძლეო, ვარ-ყვავილითა ელვარება. ვერ ზამთარი არ გასულა, უცქეე მიჭრის გახალსებულ... ეს ხომ ჩვენი სამშობლოა ზღობის სახელ დასახელი. უფალოდ, ათასგობი. უფალოდები პაწაწისა ცხრათალო მზის მოვერებამ გავსლა და გააბარჩაყისა. ეს ხომ შენი მფელობა, რომ დახარო დღე და ღამე. ცა-ფორუზო, იძედიანს შენს ტბილ სახელს ვეთყავებ!

ბურავა წაცანცანა

ტორიოლა და იოლოლი მილილინენ ორ-ორი. მწყერმა უთხრა ყუტყუტითი: — სჯობს, წახედდე ხუთ-ხუთი! ერეკემილი გაწყია: — გათარბ ცხრა-ცხრამ! თხა კი წყერის ცანცარილი ურჩეს: წადით ცალ-ცალი! გაწყაყადა ტორიოლა: — გილთარ ვეცილთ ორ-ორად! ხათარეს ცალ-ცალად, ტურამ ტურამ წაყანცალა!

ქიკილი-ქიკილი

ქიკილი, ქიკილი, ქიკილი, ყურცქვიტების ციხესა ბაჭეიტი სუპიანს, — სტავრილი მატქს ნაითითი, ავეთ ჩამობრძანდიით! — არ ჩამოვლით, არაო, მელა მატყურაო.

ბახახახალა

— ჭახახალა მახახალა, რას ჭიკჭიკებთ, მერცხელობო? — სამმა მელმა გესახალა, ბუღენი რომ გვესხდნენა. დღის ნიშნები მოგეტარეს სახაფურსო სყოლოდან, ფრენანი და გალობანი სეთისანები ყოფილან!

საც სამწერალდ ზოგიერთი შემომქმედი იცოყვებს.

ვიგინებ შენს „დიმიტარუს“ — ბაღლთა საყვარელ საცეგავს, „კიკილი კიკილის“ გიხსენებ მოხდენილად დაწერილ ლექსს, მსუბუქი იუმორით აღსავსეს. „მიჭი-მიჭაყვების“ მისი არაული თავგადასავალიც არ დამეჭიყვება, არც „ჯეჯილიში“ და სხვა კიდევ ბევრი, შენი მადლიანი კალმით დაწერილი. ერთი საყვარელი, დიდი აზგი დასეგ ჩვენს საბავშვო პოეზიას, რისთვისაც ერთ-ერთმა პირველმა დაიწმინახე უსაღესი ერთგული ჯილით — რუსთაველის პრემია. გარდა ამისა, შენ ხომ შეგანიშნავი ლირიკული ლექსების ატკობრი ხარ. შენი ლექსი იმყოფურია და მომხიბველი. შენი ლექსი ფაქიზია და მიმზიდველი, გულგანათალი ოსტატის მიერა ნაწერულია, აბერეშუში, „ქიტი უწმულოვ ვარდი“ და მრავალი კიდევ სხვა თანამედროვე ლირიკის საუკეთესო ნიმუშებია. შენს პოემას „ჭირბახალი“ დღესაც არ დაუკარგავს ელვარება.

რა ეწნათ დრო სწრაფად გარბის და უკან გვირგვინა განვლილი გზა. სამიღვაწეოდ გეგან დიდი დროა დარჩენილი. ამიტომ შენი პოეზიისა ბატკონისმკვლევითან ერთად, მინე გულწრფელად გისურვო ბევრი გამარჯვების სინარული.

დღეს კი, უკვე ღაწვლმისილ შემოქმედსა და მოღვაწეს ნაღლიანი ღიმილიც გეგანის და დროული ჭაღარაც. შენს კალმს ადამიანს ვერ გამჩნევი. იღონდ უფრო ხშირად და გულიანად, როგორც გეგვიდა, გაგავიჭინე შენი ალაღამართალი სიტყვა, სიტყვა გულწრფელი და დაუტყვენავა.

ამას მოვილან შენგან პატივრებიც და დიდებიც. მათ შორის შეგა ვარ მანად შენი ბატკონისმკვლელი.

ბრავო მარგინი

პოეტის ცხოვრება

მარტინა ლი
ვიხაროიძე

ეს ორი ფოტო 1964 წლის
დეკემბერში გადაღებული
თარახს არამბაის მიერ.

გიორგი ლონიძე სოფელ პატარძელ-
ლის წყალსაქაბავთან, რომლის მშე-
ნებლობას პოეტმა დიდი ენერჯია
შთაბარა.

გიორგი ლონიძე მშობლიური სოფ-
ლის მეღაჭუნტის წინ. ამ შენობაში
წინათ დაწყებითი სკოლა ყოფილა,
სადაც სწავლობდა გიორგი ლონიძე.

ერთხელ გიორგი ლონიძემ შემო-
გვავახა — მოდი, თბილისში გავი-
სერიწოთ.

სიხარულით დავთანხმდით. მისივე
მსუბუქ მანქანაში მოვაჯხდით და
პლესანოვის გამზის გავუყუეთ.

— ცოტა ხანს შეაჩერე, შეაჩერე!
— შეესმინა გიორგი მძღოლმა.

— ქალიშვილო, ქალიშვილო!
— მანქანის სარკმლიდან გაღახახა გიორ-
გიძე.

დაახტებისთანავე მასთან ქალი-
შვილმა მობრუნდა.

— ხეალ თორმეტ საათზე მოდი
მწერათლა ცაქინაში და იქ მოვსა-
უბროთ!

ქალიშვილმა მადლობის ნიშნად გა-
უღიმა.

გვა განვივარტეთ.

— ოგ გოგონა, — გვითხრა გიორ-
გიმ, — ჩვენი უნივერსიტეტის ნიჭი-
ერი სტუდენტია. კარგად წერს და
მინდა დავეხმარო. ვინ იცის, მაგის-
გად რაოგრი შემოქმედი მოგვეღლი-
ნოს!

პროსპექტზე, ერთ ადგილას, შუქ-
ნისწანა გაჩერება ვაგნიშნა. მძღოლ-
მა ბანქან დაამუხრტა. ჩვენს საა-
რისსარკოდ ნადეთ დატვირთული
თვითსივდელი სატვირთო მანქანა
გაჩერდა. გიორგიმ მის მძღოლს გა-
უღიმა და გასახა:

— ვაძარცოხა, ვალეოო! ბიჭო,
მაგის ზოიფას ჩემი ტარება არ
ეგირია!

ქართლში, სოფელ სამწევრისის
გრანდიოზულ ციხე-სიმაგრესა და მე-
ექვსე საუკუნეში აგებულ დეარას
ვათავალერებდით.

— რას ამბობენ ძველები, სოფელს
რაბო დეარქვა სამწევრისი? — იყო-
თხა გიორგიმ.

ზოგმა რა თქვა, ზოგმა რა.
— აქ ორი აზრია, — თქვა გიო-
რიმ, — ან სამწევრო (ხანადირო,
სამწევრო) ან არადა საში წევრა (შე-
სამღებელია, საში ცაცისაგან შემ-
დგარი).

მცირე დუმილის შემდეგ დაიბუზ-
ნა:

— აქ ყოფილა ვახტანგ გორგა-
სალის შტაბი ერთ დროს! — მერე
ციხის ეკედელს მიყვარდო და ახლა-
საგან შერუმინდელად ემთხვია.

□

უიწყვისის დიდებული ტაძრის
დათვალიერების შემდეგ ეზოში ცაქ-
ლის ქვეშ საუზუნე გაიმართა. აქ ოცე-
ნენ საქართველოს სახალხო პოეტი,
აქამდეიქოსია გიორგი ლონიძე, იმ-
ცხამდ სოციალური ინსტიტუტის
პროფესორი ლენა სტურუა და უა-
რანდელი პოეტი ოლეკა ნოვიკო.

გორგიმ მოიხიზნა. ოლეკამ სა-
ქართველო დიდი სიყვარულით აღ-
დგვრებულ და ქართველი ხალხისადმი
მიძღვნილი ლექსი წაიკითხა.

გიორგი გულისყურით უსმენდა
ოლეკას.

— შენ ნამდვილად აღუქხა ახალ-
შვილმა ხარ! — უთხრა ბოლოს.

— დიას, მე ქართველი ვარ, ახალ-
შვილი! — გაიღიმა ოლეკამ.

ადღევრტელს ლენა სტურუა. ერთ-
მა თანამესუფრემ. თქვა: ქალბატონი
ლენა, დიდებული ქართველი ქალი,
მოღვაწეობს მომედ უკრაინაში... იგი
ნამდვილი ხილია ორ მომედ ხალხს
შორისო.

— ხიდი კი არა, ლენა ციხარტე-
ლას! — თქვა გოგამბ.

□

ახალსოფლის (ქარელის ჩაიო-
ნი), რეაქლიანი სკოლის პედაგოგებ-
მა და მოსწავდელებმა, სოფლის მშრო-

მეღელმა შეხვედრა მოუწყვეს გიო-
რგი ლონიძის. საღამო ხანს კი მას-
პინძლებმა სტუმარი მტკვრის პირას
მიიწვიეს. მტკვრის ერთი ტრტი და-
ეწყვიტათ და თევზც ბოლოსა დაე-
ჭირათ. როცა მდინარის ტრტი თავის
კალაპოტში გაუშვეს, გოგლა სხვებ-
თან ერთად იუხტულზე" აღმოჩნდა.
წყალში გატომა აუცილებელიყო.
გოგლა შეუდგა ფეხსაცმელების გა-
ღახ... ამ დროს მასთან მიიჭრა
ერთი „გოლიათი“ ახალგაზრდა და
თხოვა:

— ბატონო გიორგი, ფეხსაცმელებს
ნუ გაიხდით, მე გაიყუევანი!

— მერედა, ბიჭო, მომერევი?! —
გაუღიმა პოეტს.

— შევქვლებ!

როგორც იქნა, გოგლა დაუყო-
ლიეს და პოეტმა ჩანჩაგარ ქაჭუქს
თავი მიანდო. მართლად, „გოლიათმა“
შურტით გაიყვანა პოეტი მდინარის
საბარზე.

— საღაური ხარ, რა გქვია? —
კითხა გოგამბ.

— ქართველი გახლავარ, ბატონო
გიორგი!

— რა გქვია-მეთქო...

— ავთანდილ ლომბარაშვილი!

— ბიჭო ავთანდილ, შენ სახელს
შენი ვაცაცოხა შეხვედრის!

— ოგ რა სათქმელია, — თავის-
თვის ჩააღაპარავა ავთანდილმა, —
ახლა შემქმლია ვთქვა, საქართვე-
ლოს პოეტი ზურგიით მიტარებია-
მეთქო.

— ზაჭუტო, ლენა გოგამბ და
გორგიმც მოუტომა შენთვის ღმერთის
უთრას დიდმა მგოსანმა.

დასმით მუხრანდნიშვილი

ფ. ს. მ. კ. კ.

აბაბი გიჟაძე

მეზობლებს პირველად გვინათ, სხვაგვარებულად ადამიანი ვარს ეძღვება, მიწას ებრძვის, მერე გარკვეული ვაგონებს:

— კიდევ ვაგონს, კიდევ ახა, ვისთვის მინდა ეს ვაგონი? ვისთვის დავრეკ ახალი ჩოხის კაჟა? ვისთვის დავამატებ ამწერაზე თაგის სახსოვრად ქვეწიურებს? მწერალი წიგნს უტოვებს, ქვიშურა — ტაძარს. მე გულივს ვარ და... ვაგი, მიწა და ხეხილი უნდა დამარტოს და იმ ვაშის, ხაღის და მიწის მომხმელო ნაწიერი, ახა! შე იხერი, კიბრაში ჩამოვდივ, ხომ? ვარგენებ, კიბრა როგორ უნდა ვერ მაგონებ, ვერა ვერა, ვერა! შენს კიბრებ კიდევ ვაგონს შევიღო, კიდევ არ დავტოვებ აყვრებს ცარიელსა და ვაგონებს, არა!

ახლა მიხვდა ზოფელ-ჭეფანა, ვაგონისებულ როლო სიკვდილს რომ შეეძლო და ქიბრაში ჩაუდგა, წუთისიკვდილს კირავებობას ქველურებულად რომ შეეგნებოდა და... ისევ დაარწმუნება ცოტრას აკაბი.

— მტრითო, მიეძვება ეს, მიეძვება რაჟილა მოეცო, დამირჩინე კიდევ, ლმერთო!... — კვლავ შეგვიტარა უფასოდ და ცხვარავ უფსერი. არც ახლა ვაგონარლდა — ღმერთმა თუ ბუნებამ არც მიძვეს შეილო შეარჩინა ბედურად ცოლ-ქმარს.

სოფლის სახალალოვ ცალკე, ერთმანეთის მიყოლებით გაიწვრება ნაჭირთოლი ტუპის სახიერად გამოიხილი ეჭვის პატარა უწარწერი კლდე. პირველს უკვე მომწავანო-შეკეთალო ხაზი იღო, მე-ცხრეტი ჭრეჭრეობითი რუხი იყო.

ალასარკად სიკვდილი — ზოგა რას ამბობდა, ზოგი — რას.

როდომ, ალბათ, ვიდაცხს ძლიანა აწყენინა და იმან იღუმელად მისი კერა ხატვ გადსკო.

ამ ლხინითი კაცის ვაკაცობა ვის გაუგია, როდომ ბაბუა ამ ხაზებს ხაზუა იქნებოდა შერისხული და ცოფამ ამ მტკიცეულ ადამიანს მოაკითხა; თურხმ ავიცი ცოფავო.

გუტუბა, ავმა სულს გათვალაო.

შესახლო, მადის სახისხლო ღაწველლო იყო ოღოთგანვე და ეს წყველა ახლა უღანაშულო კაცურე კრისი.

კერას ქვას ჭაღო კენება შეპარული, თუ ამ ჭაღოს არ მიაგნეს და გაბათილეს, შეიღო არ გაწარღებია, ვაღაშენდიბანო.

როდოს არ ჯეროდა ხაღის ნაგარაუღებ-ნაგოჩა-ვებისა. თავის წინაპრებო ცოფადი და ღაწველლო არაგინ ვაგონებოდა, არც თვიონს უწუნებოდა ვაგონების რაიმე, რომ გადამტერებოდა და ხატვ ვაგონავო.

ბოლოს ერთმა ბერაკაცმა, რომელსაც ყველა პატვის სიყვად და კურას ეკიბოზოდა, შეიღოშუ-არჩენილი როდ ასე დარავა:

— აქამდე ზავშენს ქრისტიანულად ნათლადი და სახელუბსაც ქრისტიანულს არქმევდი, ხომ მა-

როლია? მოდი ახლა, მოუნათლავად ურტულოს სახელი დაარქვი, მიწე, სიკვდილს გზაკვლი დენებს, ჩამოგზორებს და შეგრჩენს შევილი, ახა, სკვადი

სიკვდილიან ვაგონებულ როდოს ბრძენკაცის ეს დარჩება ჭეჟაშო დაუქდა. მეშუადიდე რომ გაუნრდა შეილი, მუხუღმანური სახელი — ზელომ-ხანი დააქვე, არც მოუნათლავს, არც ჭეჟმა გადაუხვდა.

ვერც ამან უშველა როდოს. სიკვდილმა ზელომ-ხანსაც მიავსო და სამი წლისა წაყვავა.

დანა პირს არ უხსნიდა როდოს; ადარც კაცს შენიროდა კირავამს, ადარც ღმერთს ევედრებოდა რაიმეს. წელში მოიკაცა, მაგარს გულზე ხდებდა არ დაუტრიალა და არც სუღოთის მეთუდ სიკვდილიან შეურწვებოა დავა.

ცხრა თვის თავზე ტუტუბი ქალ-ვაგი შეეინა. სულო ცოფილო, ზოგამ ურეკო ის ანაგარიშო, ეს ტუტუბი ზუტად იმ დამენა ჩახახული, ზელომ-ხანი მიწას რომ მიპარტყო.

ამის გამო ხალხი ერთხანს ხმაჟალაკ ეკამათობდა, თუ რამდენად იყვნენ მართალი ცისა და მიწის წინაშე ქალის და ცაცხ, სწორად შეიღოს დასაფლავების დამეს ერთმანეთის საღერსოდ რომ მოცალეს, მაგანმა ამ ამხას ზრავის კლდე გამობაა — გულჭეკობაა, ადამიანობა დაუარკავო. მაგანი კი ექმანებებდა — სულაც არ ტუტუბან, ბედშავებო ხო იყვნენ გამწარებულთ თავისი პირ-გარამი ხომ უნდა შეემუხუბებინათო. იქნებ იმ ღმრეს ახლად დამარბული შეიღოს წინაშე სხუე-ოღენს, მაგარს წუთისოღლოს წინაშე კი მართლები არიანო.

ბიჭს მანერე დაარქვეს, გოგოს — ირმა.

ტუტუბის ვაგონე ვაგონებულმა მამა დაიხაც რომ მეცხტერ ცხს ეწია, ოღონდ ამ სიპარულს როდოს გულში მიხეტი ჩაეზარა. ვაგონებდა ჭკონდა, ტუტუბი რიცა ვაგონებდა, ერთ-ერთის დიდე დელ არ უწერია, მალე კვლდებო.

ღროკამის მორტევი თავისი რიგით და წესით, ერთიმორის მიუღლებით ტრიალებდა ვაგონებულ, ზავებულ, შემოღვამო, ზამპირა. ამ მორტევი-30 ტრიალებდა ტუტუბად როდოს სისარული და შიში.

შიში შიშავდ დარჩა, — ირმა ისე დაქლოშვილდა, ხოლო მხარე ისე დებამუდა, თითიც არ წამოს-ტეხებიაო.

კვლავ გამოარა წელში როდო, თითქოს კიდევ ვაახლავარდავდა ცოტრას ნაოჭები არ მოკლებოდა პირისხებურე, მაგარს კვლავ აუცემციმბა თვეღებში ცოცხანობდო.

ტანკენარი და თვეღებრიბა, მეგრდმალლი ირმა თვრამეტკმა არც იყო, ვაგონებულად თავის კიბლა ბიჭს რომ გაყავა. ირმამ წლის თავზე დედ-

მამა ბებია-ბაბუად გახვდა — პატარა როდოს მშენ დაანახავა.

მხარებრ სიძის სოფელში სიარულს მოუშვარა — მამარტემს სენისა დონწული შენატარებო. დიდმა როდომ უშველ იგუშანა, უღვაწეაქცი-ლებულ მხარებ პატარა როდოს სანახავად ზულავ არ დაბიხო. არც უღალატა გეგანმა. მალე ვაგონ, მხარეს ვაგონებულად შევიღოს — რაბუს, ჩაქვირთებულად ვაგონ — მადა ჩავარდნიდა გულში. ამის ვაგენა და როდოს ვაგონა ვაგონე ერთი იყო, კიჭურ მიაღვს შევიღოს — უკმა მოიღო-პარკოთო.

— თვეწს სოფელს მქედელი მოუკვდა, თუ? — სიტყვა ბანზე აუღლო რაბუს, — თმის ვაგონი-ქედო თუ ხაზი?

— მოიცა, მოიცა! მე აქ სახონებოდ არ მოვხუღვარ, შენი გოგო ჩემს ბიჭს უყვარს, შენ გოგონაც ვიცი, მოწინებს ჩემი ბიჭი! — მოიკიბავ-მო-ტუბივად დაიწყო როდომ.

— ადრეა! — ნიჩბებვითი ხეღები ვაგონა მქედ-ღვდა.

— სიკვდილის მტეი ვეღოფერი ნაატრეცი კობაო, ბრძენს უფავამს, — ანდასა მოიშველია როდომ.

— ვერა, ჭერ ვერა! — თავი ვაგონა რაბუს.

— ქალ-ვაგონ ერთმანეთი უყვარო!

— ახალადა ვაგონ-ვაგონ ჭეჟა თვეღლი აქვს!

— სასიძოს ირწუნებ? — საბერეგებოდა ამოქ-როდომ.

— დასაწერი რა პირს, კარგი ბიჭი ვაგონს — თვეღებნადი, ზრდლო, მაგარმა... ჭერ აღტე...

— უსაჯო არც შენი ვაგონა, არც ჩემი მხარე.

— ახაც ვაგონა. ჭერ ბიჭმა კარის ბეგარა მო-იღილის და მერე ეც ვაგონატან ვაგონს, — არა!

— ზრდლობიბანად შენებურს უარს, ხომ? ბარენ გამოხიტელი, სასიძო არ მოწინს-თყო, ასე აკო-ბეგს.

— ჭერ კარი მოიღოს-მეთეი, ადამიანი!

— მანდელ რომ ვაგონებო!

— არ ვაგონებო... თუ კეშმარბად უყვარს, როდო ჩემო, მე კიდევ რომ დავუბირო ვაგონებ-

და, თვიონ არ ირმას, შევარტებულს დელოვდა!

— თვლი თვალს რომ მომრღებდა, ველოცე და დასაგონებდებო, — წინ ვაგონედა მრავალბრგ-დანახავამო როდომ.

— ახლა მტეი ვერაფერს გიტყვი! — დაბეჭდა თავისი სიტყვა რაბუს.

მიმწერბისას როდომ შეიღო ცალკე ვაგონო:

— ბიჭო, მართლ ვაგონებ მქედლოს ვაგონი!

მხარებრ მოწველად დანახა თავი და წუღის წყვილი მიმარცხე უკრე ჩიჭრე!

— შევილო, სიყვარული სირცხვილი არაა, მით უმეტეს, შენს ახაკში. ბიროლა ადრა ხარ. მა, ვა-მოტელი, ვაგონს თუ არა?

— მიყვარს, მამა!

— გოგოს თუ უყვარხარ?

შვილი უსიტყვოდ დაუწინა თავი.
 — ნადილილ? — ჩაქეთისა მამამ.
 — ნადილილ, ახა, ტუილილ? — უღვაშუბნი
 ჩაღამა მახარებ.
 — მერეც, რაკომ არ მოგაკვას, შე გლახა?
 — მამახია არ შეგია — ჭერ აღრეთო. ბიჭი გა-
 რადარც რომ დაბრუნდა, მერცო...
 — მერე გინდა აქნება, ბეჭო?
 — ახა, რა ტეწა? — მარები აუწურა მახარემ.
 — უკვლევო მე ვასწავლო, შე მამაძალილ?
 — შვილს აღრისო ვადღუფა თავზე ხელი, — თუ
 გოგოს ბეწმარბილად უყვარსარ და მისი ღელ-მამა
 არ გატახს, უნდა მოიგეთო!
 — მოიგეთო!

— მო, უნდა მოიტაცო. ორიოდ კვირას სადმე
 ვადაშალავ. მამ მათხო, ახ... რა ვიცო, სად... მერე
 სიმარბო შეგიბრუნდება და სიღლიტო, ვიცა მე,
 ამის მტერი რა ვინა?
 — მამ, შე თვითონ მაქვებნი? — გაუყვარდა
 შვილს.

— ჩემსად, შე მამაძალილ, ეველას კი ნუ გაგა-
 ბეგინებო ამ ამხვას, ორიოდ მძაკეს გაიწე და...
 ღმერთი იყოს წმინ მფარველი!

მამის წაქეზებამ გაიამაშა მახარე. აპრილიშო მი-
 წარ გათბა და შთა-ბარი აყვავდა, მაღალ მტრატ-
 ცა. მოტყუნის ტივანდ, თორემ მაღლს გრიოც არ
 დაუყვარია! — მიშველით, შიტატებნი, პირიქით,
 შინიდან ჩუმად გაიპარა და თვითონ გატყუნა მახა-
 რეს მახალში.

შეძეულ რახეს თავის ზვითი ძალი აღარ ჰქონდა
 — შურტიდა სიძესად და მამსულებსაც. შინიდან გა-
 პარულ ქალშობელს მოგვიანებით მოვიდვიც კი გა-
 უზგანა.

გაიპარა როდემო ბელამ აღრინდელი დაიპარა
 მაკებრა, საწუთროს ჩარბი წალბა შემოიბრუნდაო.
 შიტატ გულშობიდანებით დაუწუო მიწას ჩიჩქა.
 მახარემ და მაგდამ მხოლოდ ორიოდ თვეს იგე-
 მეს ცოლ-ქმრული აღერის! — მოუღოდებულად ატ-
 უდა ომი. ვეჯავს გრუზა ქიჩორი ვადასოტრის,
 ჩარსაკვის რუხი ფარჯა ჩაიკვეს, თოფი დააქე-
 ტრეს და ღმერთის კავლით დაბრუნდულ ოღრო-ო-
 დრა გასა გაუყურეს.

მახარე სამიოდ კვირის წყევანილი იყო. მაგდამ
 შეკვეთულ ომი მოუღდა. მამაძალილი ჩაძალ პატარა
 კლასასაც არ აქვირნებდა ხელსო, თვალის ჩინი-
 სი უფრთხილდებდა. მუცელი არ მოეშალისო.
 თვითონ მაგდა კი არაუფრეს იტყვიდა, მგონი, ვან-
 გებ, უორტუე დასაღებდა დიდ ლოდებსაც კი ეციოდ-
 ხოდა. თოთქოს მ ტვირთის მოშორება წწაღია,
 ოში წასულმა ქმარამა რომ დაუტოვაო. ამას აწე-
 რად ამწინდა როდო და უფრო ფხიზლობდა. ეტ-
 ვი ვარწინდ, იწებნ რახუტელ ჩაგაგო ნაწილშობელს,
 სანამ იზიდან საღ-სალამათად მოზრუნებულ ქმარს
 შინ არ დაეგულდო, შვილს ნუ ვაიჩინო!

უკვლა თავისი არშინი ზომავს ამ წუთისო-
 ველს!

მახარემ ღორწინიდან ერთი ბარათის გამოგზავნა
 მოსწავლა — ომის ბურუსში მისი გზა-კვლია მაღლ
 დაიპარა. ისიც კი ვერ გაიყო, ტუყების მამა რომ
 გახდა — უღლადა ორი ბიჭი რომ გაუწინდა — ბე-
 ქნუ და ტაბუ.

დამოკარდა ომი. მაგდამ ერთი წელიც უყვალა
 მათს — იწებნ, ცოცხალად და გამოჩინდნო, მერე
 თავის ბიჭებთანდა მამის სახლში დაბრუნება დაი-
 ჩება.

— გათხოვება გინდა, რძალილ? — ჰკითხა მამა-
 შობელს.

— ჩემ სახლში მირჩინება.

— ეს შენი სახლი არაა? კი ვინმე გაუწებეს?! —
 კი, რას ვიკითხა... — მძივდ ამოიბრია როდემო,
 — ვიცო, რას შეგიბრუნებნის, ვიცო. ახალგაზრდა სი-
 ხელი ავიუყვალა. ვადაიწვევტატ ქმრის დაბრუნების
 იმედს და ხელახლა გათხოვება მოვიინდა. მამაშთა-

ლის ოქახიდან ვერ გათხოვდები და... ვარბისარ.
 ნადილილ ახეს!

— ნუ იწებნ ახე ღალარაკს, ბატონო. მამას გე-
 ძახილ, უბიჯო სიტყვა ერისხელც არ შეკადრებია.
 მოდა, უბიჯო ნუ მაიჭყვენივო!

— არ გამეუფებო, შეგო, არა! ახალგაზრდა ხარ
 და თუ ხედი კიდევ გამოვიინდა, უნდა გამოიხედო,
 ახა, რად აღი, ორიოდ ჩემს შეთიშვლებს ვერ
 გაიგებ... შენ კიდევ გეუღლებო. ხოლო, ვიცოც,
 თუ მეორე ვერგავინს არ დიდებავ, გეტყვის მოგე-
 გუნებოს შენს შეზღობთან დაბრუნება და... ამ ხა-
 სის კარი უკვლავის და დატყუნებ. შენი შე-
 გულბის კერა შენიცა, შეგო, რა და ცოტრა ცას კი
 არ გამეუფებებო. წადი. დაგელიცის გზა-კვლი,
 კეთილი ანგელოზი გიღოდეს წინ შე იმის მად-
 ლობებულცა ვარ, აქამდე რომ მოვიკვდი იმის მად-
 ლობებულცა ვარ, ამ წუთისოვდენი ბედარბიელი
 რომ არ ვამტრუე, შეთიშვლებით რომ მაიჭექო!
 წადი, შენ შემოგვევლოს ჩემი სიცოცხლე, წადი!

წავიდა მაგდა, წავიდა და ღამაში ქვრევი მაღლ
 გათხოვდა. როდო იმ ქორწინში არ წავიდა, სა-
 ჩუქარი კი მვირფახი გატყვენა ნარძებებს —
 უფროსთესადიანი ბეჭელი.

ბეჭელ და ტაბუ მახუა-ბების ხელში ვაიჩარ-
 ნენ — შრომისმოყვარე კეთილ ვეჯავტყუნება ვაიჩა-
 რდენ, ბაბუას დაიწებთი მაღლ დაგოღოდებდენ,
 ერთ ზურში ვერ დიდებენ, უბნებარს ვაიყვეს.
 ძველი ოდა დაწერეს და ერთმანეთის მგზობლად
 ირთი ორსართულიანი სახლი წაიჭიბეს. შუაში
 ირთი სანკეთი ჩაუღობ.

ღორწინამა თავისი მოსამკალი მომიკა. ცოტრას
 მთლად დაღარა პირისხა, როდეს მთლად გაუ-
 თეთრდა წვერ-უღვავში და თმა. მაგრამ ახლა არც
 სიბერის შინიანი, არც სხვა რამის.

ცოტრა ხან ბეჭელს ბუჩართან ურწევს შოთი
 სახლულ აყვანს, ხან ტაბუს შვილებს დაღმრისი ი-
 ვანას.

— ხომ ვაჩიბო, შე იბერიო ხომ ვაჩიბო, შე
 უტყვირ-პირი! — ღლინით მივიშობის ვენასა,
 უნასა თუ შარავნაზე როდო და ვინც შემოხვდება,
 ანდერძივით უბრუნებს! — ვაიჩარტყა ჩემმა ვინჩამა,
 კეთილად ვაიჩარტყა, თუცა ბეჭერ მაჭირგარამა და
 მაგლოვა ბედის გამგებულმა, წუთისოვდენს საღლ-
 ვარს მინც არ ვეუბნებო, რაკიდა ბოლოს ახე
 ბეჭენიერად გამბარათა და უწუწუზოდ არ მიშუბეს
 მოუსაღებლშო კი, ნადილილად უტყვარო მივდევო
 საიქიშოში, დაიწებდებო. პირაზვად არც ამქვე-
 ნად მივლია და სულელიშო წინაბარებს პირაზვოდ
 წარუდებები. მე და ჩემი უღლის გამწევი რომ სამ-
 ზოს დაეწმოდებოებით, ცრემლი არავინ ვაღმშო-
 ადგოს და არც არავინ ვეკვილობს. ჩვენ ბედნი-
 ერო მივდებო, ბედნიერებით. არა, თუქ!

...და ბედნიერებით აღსავსენი ირვეც ერთ დღეს
 წავიდნენ.

ერთ საღლშო წყევლად წვანან ისტეც, როგორც
 ერთი ტაბტუ იწებნ ხოლმე ხნელ დაღმე შრომა-
 გარკით დაღლდნო.

— საღლშოზე არც წარწერიანი ლილი ძეგს, არც
 ჭვარია დასმულე. მხოლოდ ხალხის იწონებს თავს
 — თვითონ თოქოს ამ ბაღისის ვეწებუჯე არიან
 ქველდნო. ბაღისი აგრძებლებს მათ სიცოცხლებს და
 შუესაც მათ მაგერად შუხარის.

ახლა მათ საღლშოთან ვედავარ. უწურვარ ხახხასა,
 ლორქითი ბაღისს და ვუქობო, რომ ამ ბაღის-
 კვეშ მწლო დაღმანია ცხოვრებულ ბაღისსა შევ-
 ვადა ბაღისითი ღმერთი და მართლი იყო ვადაიბო-
 და ბაღისითი-სიცოცხლებით გაუმადარმა წუთისო-
 ველში მათ თავზე, მოძოვა მოსამოყვარო, მაგრამ
 ფეხვიც კი ვერ გაუშობ, ნელად დაღვრავა.

— საღლშოთან ხორად მოდიან და კი არ ტი-
 რიან, თამაშობენ ცოტრასა და როდეს ხაღმე-
 ბი. ერთ ხაღმეს, ვიცო, როდო ჰქვია.

მხატვარი თინათინ სასურცანიძე

არა, ეს არმას ნაწიერი როდო არაა, მახარეს შე-
 თიშვლია. აქეთა ფეხვებზე ვაჩიბა როდო. ამს
 წინათ სწორად ეს როდო ჩემი თვალით ვხაზუ შე-
 თიერ კოჭურა კლდელ მდგარი. ვერდეს ღამაში
 გოგო უწმენდა — ერთად გაუქვირდნენ მჩა-
 დისობისაკენ მიმავალ უსახრულ ცას და თინ,
 ხელხახახიკედებულნი, აერთიბენ ცხას და დე-
 დამიანს. მათ არ მარტო ერთმანეთის ხელი ეტე-
 რათარამედ უხილავი ჩაჭვი სიცოცხლის უსახრ-
 ულ სარბილსა. ამ ჩაჭვის ერთ რგოლად იყო ქვე-
 ული ორი დამიანი.

ეს რგოლი თუ ვაწულა, ცა და მიწა ერთმანეთს
 დაშორდება და ემშავა უწყის, რა უხავველი
 უწებდებოდა დატრიალებს-მთიქვი! — ვაგოდებო
 მაგრამ ის ქალ-ვაცი იყო მტყუცი დედა შე-თიერ
 კლდელი, უხვდევ დიდი რჩეული ადვიცა: შეუძ-
 ლებულთა, ეს ჩაჭვი ოღმებე ვაწედეს-მეთიქ.
 ორი მიწრდის შუა უწინდებურად მოედინებოდა
 წუთისოვლად.

ნათელა იანეოშვილი

საკათვლოს სახალხო მხატვარს ნათელა იანეოშვილს დაბადების 60 წელიწადის შემთხვევაში, ჟურნალ „დროის“ თანახმად, მან დაიწყო კოლხეთის ულრავეს იუბილარს ამ ღონისძიებასთან დაკავშირებით და უსაზრმაო შემადგომი დრო შემოხმდებიათ წარსაბამებს.

ჩემი ღრმა რწმენით ნათელა იანეოშვილი საქართველოს დიდი მხატვარი, კერძოდ, ფერწერის უმშვენიერესი მხატვარი, ფერის საიდუმლოებათა მისი შესაქმნისა და გამოყენების ფენომენალური ოსტატი. ერთად აღებული ყველა მისი ქმნილება წარმოადგენს ჩემი ერის სულიერი კულტურის, მის შემოქმედებით შესაძლებლობათა დიდებულ გამოვლენებს, და ხაზობს ამიტომ მისადმი უსაზღვროდ მაღლიერია, უსაზღვროდ უყვართ იგი.

მიხტორ კუპრაძე,
აკადემიკოსი

ნარბი სოფრთაძე პე ყველა რელი ბათონს

მე ყველას სიცილი მაცინებს, მე ყველას ტკივილი მტკიავს, მე ყველას ცრემლები მატირებს და ყველას სიცილით მცივა. მე ყველას ხალხის მხარეებს და ყველას ბოღმა მადრობს, მე ყველას ნადელი მწვანეებს და ყველას თოვლით მათოვს. მე ყველას ნაწი ხმა მაშებს და ყველას ავი ხმა მაკრთობს, შიხს ყველა სხივი მეცემა და ყველა როდი მათობს.

იქვე...

შენს თვალზე ვიცი ყოველი
ალბათ, სალოცავი იყო.
შენს ხმდებრზე მე ვმღეროდი?
ალბათ, ხაღმრავალი იყო.
შენს სიცილზე ვიცინოდი?
ალბათ, სასიცილო იყო.
შენს ტირილი? — მეც ვტროდი
ალბათ, ხაღმრავალი იყო.
ქარმა დაგვაგონა შორს?
იანეო...
ნეტავ ვიხი ბრადი იყო?

იხა ჯაბაძე

აგერ, ენაზე თელა,
ენაზე ჩემი ღვიძე.
გაუმომგვარა კრახისი
პაპანემო ჩიხა.
იქვე, ღრუბლის ფთილაც
გაღმოსცქერის ტხილნარს —
ტუქმ ღრუბელთა ჩრდილი
ვეპარ მოცილდა.
აგერ, ჩემი ღვიძე,
აგერ, ჩემი ღვიძე,
კარს გავადებ ღამის
კარგი არის ღვიძე,
ღელს მოგვილი თორემ,
ხვალ იქნება გვიან.

1 მთის სახელწოდებაა.

პრისინე ზინარაშვილი

თუ გიფიქრია ოდნებზე,
თუ ჩაიხედავს გულში,
ღელს ვინ ხარ, ხვალ ვინ იქნები,
ან ვინ უთქვი გულში.

თუ წაუღიო არ ჩაიფიქრია
სიტყვა, გარჯა და შრომა,
შენი ცნობების ნახივებს
თუკი წინაწარა წომაგ.

თუ გიყავს დიდი სამშობლო
სხვაგვარ არასდროს გახვალდი,
შენი ოცნების ქვეცხლი,
შენი ხაღმრავლებს აუღი.

თუ ხაღმრავლებს ერისას
მხოლოდ თათი არ დღეუბი,
თუ პირნათელი შეიღებ
შენი მოხვედის კარებს.

თუ გიყავს ძირი ოჯახის,
ერის, სიმტკიცის, ვაზის,
მამუ, გზურები, უმწაფელი,
ქუდი კაცური კაცის!

სიცილების წიხვედს ყოველდღე
ვუვებს ხეობისა და ღარს,
მასხი დღობის ტრიალებს,
მხოლოდ სიყვარულს ვეჭავი.
მინდი არ მინდა

ნათელა,
ზოგი — შენი
ზოგი — სხვის.

ლინა ბარათაშვილი

უბნები უბნო ნატყვისისადად
მთებს, ერმინათზე მიერისლს,
ცას ხაღმრავლად აკურებს
წიწვს, ნაქვისს და ფიჭვს.

საღამოს ღამაზნებით
გირისს საქაუღის იცვლის,
მხარებზე დაიროლი ჩანქერით,
ტრფობის ქამაღის ისტის,
ჩანქერათს მდგარი უყავით
ისე, უტყუებლოდ იწვის...

თამარი ბაზაშვილი

ჩვენს ბავშვებს

გულში გაზაუღლიო ამინთა
თქვენი შიხი ხაზე ვეღებო,
ფიქრებს, ტრტებოთ გამოწვლიო
ებლაუბებით ბავშვური ხელბოთი.
თქვენი აპრილი ახლა იკვირტებს,
მე ჩემსას გერ ვერ ვეღეო...
შენს ფერთა აკვარელი მოუხატავს
თქვენი მამობიერ ვეღებო.

შეიგავი მამული, ყველაზე მაღალი
და ყველას მჯობის მშენებოთი,
მიტომ უყვარა სამას არაკველს
იგი ძლიერი გახვლებოთი.
თქვენი გაზაუღლი გულში ჩამობათ
შემნ ენით ფიქრული მშენებოთი,
განსოვდი, საქართველო თქვენი
ხარო

და ყველა ვართ,
ყველა, ვინც ახალღებს შენებოთ!

ნათელა მემარეიშვილი

კველი უბნის სიყვარული

მასხოვს გამოხიცილებ საგულად
შენი ქაღვილი ვიწრო,
აღმართ-ღაღმართების დცლა,
შენი ნრევი და სითბო.
შენი ოკრიოკრო ქუჩა,
შენი აკავის ჩრდილი,
მისი უყავილებს თოვა,
ქიწერით ატყევილი წვივი.
გულში მეტუშუხა ხან და
ვიცი მონატრია როგორ...
ბერტერ შემოკონებ შორით
შენი ქვეპარლთა გოგო.
ღვიძე, ღვიძე ჩაიგავის მშვიდად.

(წლები შენ და ღელს გიმბობი),
აღმართს ამოწერი ხაზე,
მანის მოღაღებდა ვიცი.
მასხოვს გამოხიცილებ საგულად
შენი ქაღვილი ვიწრო,
ახლაც წვეღვივით თან მხედებს
შენი ოქლი და სითბო.

ჯულიანა მილდინი

შაჰრადოის ფრთღაბი

უბნისმართო მართობივით,
ქუჩაში ურთა დიდი ფთილები,
ზოგნი როკავენ წარმატობივით,
ან ხანცხლებენ როგორც დღობივით.

სედა, რომეღც ხეს ება გერაც,
ახლა რაღოვღც იხე ცხადო...
ასფალტც კი გრანბოს და ქარც
სჭერა,
რომ წამოღვამა ტყუილა წწადიო.

ფთილებს გრანბონებ, როგორა
გვანან,
ქუჩაში უღვიღდი დაიროლი ბართებს...
და წვიმის წვიბო ცხელ გრტმობს
ღარიდ
გამმარ ფთიოღენ სეღეთი ანათებს.

არა გულშივინე კამათისთვის,
არცა სანაძელის მოგებისთვის,
არცა მშხამართა მამათისთვის,
ცის ზოარებისთვის ვმადლობი

არა ხმამაღალი ქეზისათვის,
არცა მოცულაშენ ფრთებისათვის,
არცა გამაგრებულ ნეზისათვის,
არამედ ჩრწმებისთვის ვმადლობი
არა თვალს მოღებულ

ცრემლისათვის,
არა იმ ქუბურულს ხევისათვის,
არა იმ ობლობის ძლივისათვის,
გაღარინილი სითბოსათვის ვმადლობი

(ვახლი კიკვიძის დაღუპვის 60 წლისთავი)

...ბრესტის საზღვო ხელშეკრულების დადების შემდეგ უკრაინაში მყოფი საბჭოთა ჯარები უნდა განეზარალებინათ. ვ. კიკვიძეს არ უხდოდა ჩაებარების იარაღი. მან გააღვიძრა რააკი უნდა დასკდომოდა, გამოეღწია გერმანელების მიერ დაკავებული უკრაინიდან და ასეთ ხერხს მიმართა — უბრძანა უგლოვის გაგონებზე ჯარები დაეხატათ და წაეწერათ „ტოვით დააავლებლები“... ხოლო მებრძოლებს ავად მოყვებად გასვლინით თავი ერთ-ერთ საღვთოზე უგლოვი გააჩერეს. გერმანულ კომუნდანს ვ. კიკვიძე წარუდგა როგორც ოფიცერი, რომელსაც დაჭრილები და ტოვით დაავადებულები მიჰყავდა. კომუნდანსმა ჩამოუარა ვაგონებს, საიდანაც კენესა ისმოდა. მანერბეული გაუშვეს.

... ერთხელ კიკვიძისთან მოიყვანეს ტყვე იგი თვითგარდელითა ოფიცერი გამოიგდა და გარეგნულად ვაგონს ვ. კიკვიძეს. მასში კიკვიძეს ძალზე ესპორტობდა ცნობები თვითგარდელითა მომავალი სამართი გეგმების შესახებ. ვაგონმა მიიღო მტერი სარისკო ომისმიერება: გადაიკვა ოფიცერის ფორმა, დაედა მანქანაზე, რომლის მძღოლოც ასვედ გადაცმული იყო და გაემზავრა თეთრების შტაბისაკენ. მივიდნენ რა თეთრგვარდელითა ერთ-ერთი ლეგიონის მეთაურთან, კიკვიძემ ვაგონსება, რომ გენერალ კრასნოვის მიერ ნაბრძანები აქვს დააბრუნოს იგი. კიკვიძემ აიძულა თეთრგვარდელითა პოლკოვნიკი ჩაებარებინა ყველა საიდუმლო დოკუმენტი და თეთრების თვალწინ... ნადავლით თავის შტაბში დაბრუნდა.

... იგი ასეთი შემთხვევაც: კიკვიძე ერთხელ მიემგზავრებოდა ჯემეზიანი მანქანით, რომელიც მძღოლის გაუფრთხილებლობის გამო ორმოში ჩაეარდა და მალე თეთრკახკების წინაშე აღმოჩნდა. მასში კიკვიძემ გააგებ მნამაღალი ყვირილი დაეწყო მცელა საიდუმლოდ... საყვედურობა და ყველა ვაზნა რატომ დახარჯო. ეს „ყვირილი“ გაითონეს კახკებმა, რომლებმაც იმ იმედით, რომ ვ. კიკვიძის დაჭერისა და ცოცხლად ჩაებარებისათვის მათ მისცემდნენ დასაბრუნებ 30 ათას მანეთს, მოიყვანეს ცხენები, ჩაებრეს კიკვიძის მანქანას და ამოვივანეს ორმოდას. როგორც კი ვაგიდნენ

გაზე, ტყვიამფრეველიდან ატყდა სიოლა თეთრკახკები გაიქცნენ შემხიბულნი. ხოლო კიკვიძემ ვაზა ვაგონებდა თავისი მამარა თულეოთი.

... დიდი ბრძოლების შედეგად ვ. კიკვიძის ღივიზიამ გახადგურა თეთრგვარდელურთა გენერლის სატყვიანო რაზმი და დიდავა სოფელი ზემინიკოვკაში. დღეს კიკვიძე თავის მუკერავთა ჩაგვარებულთა გაემზავრა ტყვეს. მტერებმა კიკვიძეს მალე ტყვეში, ხოლო თვითონ მარტო დაინა. მალე მას მოესმა ბრძანება „ხელედი მადლოსა“. კიკვიძემ დაინახა, რომ მის ირგვლივ იდგა რამდენიმე კახკი, რომლებმაც თოვლები ჰქონდნენ მიწვერილი. რამდენიმე წამში ვ. კიკვიძე ჩაფრთხილებული იდგა. შემდეგ აულელებოდა ვაგონებადა კახკებს: „თუ გინდა რომ ვადარეო, თქვენ თოთინ დაყარეთ იარაღი. მე კი არა, თქვენ ჩამებარებთ ხელში. ნებას ვაძლევ ერთ-ერთ თქვენთავანს წვიდეს და შემოწმოს, რომ ალყაში იმყოფებით“. კიკვიძემ ათიილო საათი და იდგა კახკების წინ. „გინა ხარ, — შეპყვირა მას ერთ-ერთმა კახკათავანმა, — რას გვაშინებ? — მე კიკვიძე ვარ, — უბასუხა ვასილმა. თეთრები დაიბნენ. „ვინც დაყრის იარაღს, სიცოცხლეს შეინარჩუნებს“, — ვაგონებადა კიკვიძემ. კახკებმა დაყარეს იარაღი და ისინი კიკვიძემ თავის შტაბში წაიყვანა.

1919 წლის დასაწყისში სტანიცა პრეთმბრაკენსკიას რაიონში, სოფელ ზუბრილოვოსთან გამართულ ბრძოლაში მამაკია სიკვდილით ვ. კიკვიძე დაიღუპა. ვ. ი. ლუნიხინის პირადი განკარგულებით ვ. კიკვიძის ცხედარი ჩაბრანილი იქნა მოსკოვში და დიდი პატივით დაკრძალეს ვაგანკოვის სასაფლაოზე; გამოჩრილი ბილშევიკის ნ. ბაუმანის გვერდით.

ვ. კიკვიძის საფლავზე დადგმული გრანიტის ძეგლი რომელზეც დაეპოვებულა სიტყვები: „მუშურ-გლეხური წითელი არმიის მე-16 ღივიზის მეთაური ვასილ ისილორის ძე კიკვიძე...“

შალვა ბარსაშვილი,

ისტორიულ მეცნიერებათა კანდიდატი.

ლალი მარტაშვილი

ეს საათი რომ შევიძინეთ, კვეყანა ჩემი შევინაო, — იტყუადა ხოლმე ჩემი დედამთლი ჩვენს კედლის საათზე. ჩვენი ფრანკურნი მერხობელი სამშობლოში განამჯარებოდა ენაზედგადა, უტყარა-მარაგი ქონება ნახებარ ფანში მრეა-მოყოდა და ჩემი ოცნება — როდისმე მრეკავი საათი ჰქონოდა — ავიარებოდა.

წლები ერთმანეთს იმეზობოდა, ჩვენი საათი უნებლად და პატრიონად მუშაობდა. ერთი, ორი... შეიღიღარეკავს საათი და ამაყუნებს ხარკოდან.

— მოხვდით ადამიანი?! — მტებვის სახასურებულს დაბარუნებულს და დარეკავს ზარს... ერთი, ორი... ექვსი!

— თორმეტი! — მტებვის საათი, — თორმეტბა, ადამიანი, დაქვები, დახვენი, თქანში საკებს გამოღვლე!

მართალიც, მუხლები მეაკცება და დელილობისაგან.

იყო ასე და მიიღოდა ტკბილად და აზღვრებულად ჩვენი საათის ცხოვრება. ერთხელ რაქსანარად გაიხზაურა, თითქმის „კვირე“ დაიძაბა. საათის ქანქანა იწერებოდა ერთიორჯერ უღრმოდ ვაქან-ვაქანად და ვაჭრდა.

ვაჭრდა ჩვენი კედლის საათი, დაღუპდა მისი ნა-პირი. ჩამოხტენი კედლიდან საცოდავი, მტებერი გადაეწვიწინდ და „წაიფრავნით“ შენა-აოხთან სამკურანოლად ახედ-დახედა შესაბამე ჩვენს ავადმყოფს, ვულე გადაუხსნა და მის ცაცოცხლებში თორმეტი მართი მოგვთხოვა. თორმეტი ვულე-ძარღვი ჩასწვრებოდა იმ საცოდავს. რას ვაჭამდით, თორმეტი მანერად კაცი ახად საათს შეიძებს, მაგრამ ძნელი შესაგუებელი იყო ჩვენი საათის სიკვდილი.

ერთი კვირის შემდეგ ჩვენმა საათმა ახალგაზრდული ენერგითი დიწყო მუშაობა და საათობრივ წლებში მიგაყოფიდა.

ერთ დღეს მთელს სახლი ვაგა-ბარებდა. ხელგონებს ეცენ ჩვენს კედლებს და ვაჭი ჩამოწვრდელეს. ხელგონებს ხან მართალი გვი-თხრეს, ხან ტყუილი, ხან მოვიდნენ, ხან არა და ერთი თვის ჰაქმე სპ თვის ვაჭრებოდა.

განახლდა ჩვენი სახლი, ვალა-მანდა ყველაფერი.

კედლის საათი დენინანს შეიტანს! — თქვენს ჩვენმა კვიდღებმა ვაგოვებმა და ახალი საათი მოგა-დნეს. ისრები აქვს, მაგრამ ციფრებზე უკავრავალი დანყოფნების მიხედ-ვით უნდა მიხედო რომელი საათია. არც ტყუილს და არც აბრეჭერი.

ჩვენი კედლის საათი კი „წევს“ კარადის თავზე. დრო-დროეობი მივლა.

საათი

საქმე შედეგები და მვერს მოვაცრ-ლები ხოლმე. ის კი განტყვდა თუ არა, მამოხე ამუშოვებდა, თითქმის ვაგა-რადიო ჩემს დახატვა. სახან მე იქა ვფაფორობ, საათი რადცის დალარა-კობს (უსაქმურბა) მესიკვლელებო, ანებთა), ჩამოვად და ამოჭრებოდა სული.

ოჯი მომიკვლეს, თუ მე შენ სამო-ცი წლის შრომა დაგვარებდა და ვა-დაგაგო. თუე ვაქი, სამუშოვან ძალით ვაითავსებულხებო, ვა სა-თი მოღის საათობი.

ქვენს, შენი დროც დადგეს რი-დისმე მუდის ამბავი ხოლმე, იქ-ნებს, დაბრუნდა და ისეე ბავშვივითა დაიწყო ტიტკოი!

საქ. სსრ კ. მარტაშვილი
საბ. საბ. რესპუბ.
მარტაშვილი

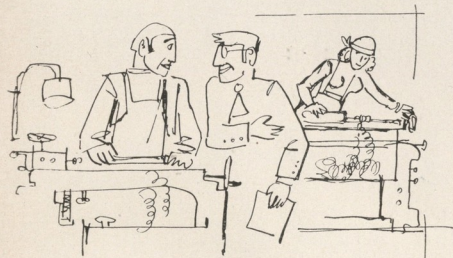

— დღეს მაინც გაგერეცხა ქალო თქვენს დღეა.

— უკვლამ მიუღოცა ქალებს ჩვენ რატომ არ ვუღოცავთ?
 — მარტი როგორ მივუღოცო! დეკემბრის ანგარიშში მუშაობს

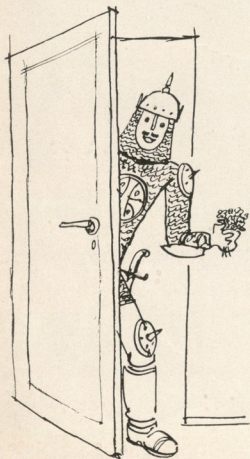
მხატვარი თინათინ სამსონიანი

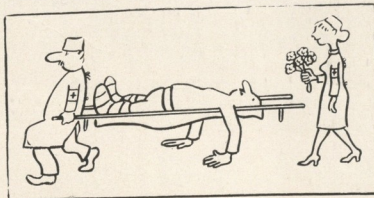
ქვეყნული
 გაზეთი

— რა საჩუქარი უღიდე ცოლს?
 — ფეხსაცმელი. მაგრამ ენა-
 ნობ, ნამეტანი წვეტიანი ქუსლი
 აქვს, თავს მატყენს.

ქვეყნული

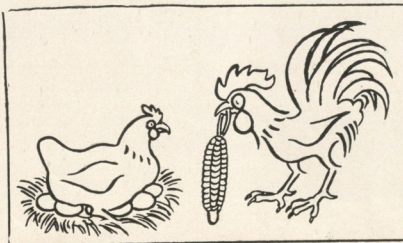
— კეთილი გულთი შეიწირებას

უსიტყვოდ

უსიტყვოდ

უსიტყვოდ

მხატვარი
 ლევან
 პართაშვილი

ენიმევილი
ზიზლიმოთივა

